

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN KIR- JANPITOYKSIKÖN TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2015

SISÄLLYSLUETTELO

1. Maa- ja metsätalousministeriön toimintakertomus	3
1.1. Johdon katsaus	3
1.2 Vaikuttavuus	4
1.3 Toiminnallinen tehokkuus	12
1.4 Tuotokset ja laadunhallinta	18
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	21
1.6 Tilinpäätösanalyysi	23
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	26
1.8 Arviointien tulokset	27
1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	29
2. Talousarvion toteumalaskelma	30
3. Tuotto- ja kululaskelma	35
4. Tase	36
5. Liitetiedot	38
6. Allekirjoitus	46

1. Maa- ja metsätalousministeriön toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Pääministeri Sipilän hallituksen asettamista viidestä strategisesta painopistealueesta maa- ja metsätalousministeriön toiminnan keskiössä on Biotalous ja puhtaat ratkaisut -kokonaisuus ja sen viisi kärkihanketta. Painopistealueen ministerityöryhmä on toiminut aktiivisesti ja virkamiesyhteistyö muiden ministeriöiden kanssa on sujunut hyvin alusta alkaen. Päätoimenpiteet on aikataulutettu ja työ on käynnistynyt hyvin. Indikaattoreista ja seurantamenetelmistä, mukaan lukien määrärahat ja työaika, on sovittu. Kärkihankkeet integroituvat erittäin hyvin oleelliseksi osaksi ministeriön ja koko hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita. Ministeriön pääluokkaan osoitettiin kärkihankkeisiin lisärahoitusta vuosille 2016–2018 yhteensä 133,9 milj. euroa.

Ministeriö on myös käynnistänyt omat toimenpiteensä Digitalisaatio, kokeilut ja normien purkaminen -painopistealueella. Lainsäädäntötyössä on otettu huomioon hallitusohjelman linjaukset. Normiston purkaminen ja säädösten sujuvoittaminen aloitettiin asiakaskuntaa kuulemalla ja sitä toteutetaan yhdessä hallinnonalan virastojen kanssa konkreettisilla toimenpiteillä. Työ jatkuu.

Eduskunnalle annettiin 18 hallituksen esitystä suunnitelman mukaisesti. Eniten keskustelua herätti hallituksen esitys Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi. Mittavan kalastuslakiuudistuksen pohjalta valmistauduttiin sen voimaansaattamiseen asetuksen ja aktiivisen viestinnän kautta.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014–2020 päivitettiin ja sen täysimääräinen toimeenpano käynnistettiin tehokkaasti.

Euroopan komission kanssa käytiin aktiivisesti keskusteluja EU-tason säädösten yksinkertaistamiseksi. Samalla etsittiin ratkaisuja Suomen tukijärjestelmiä koskeviin erityiskysymyksiin. Keskustelut jatkuvat. Afrikkalaisen sikaruton ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, viestintään, koulutukseen ja lainsäädännön päivitykseen panostettiin edelleen.

Suurpetojen kannanhoitosuunnitelmien päivitys toimenpiteineen on tasapainottanut kansallista tilannetta ja keskustelua. Susien kannanhoidollinen metsästys aloitettiin kaksivuotisena kokeiluna. Susi herättää silti alueellisesti edelleen eniten ristiriitoja. Petovahinkojen määrä aleni vuonna 2014 usean nousuvuoden jälkeen, ja trendi jatkui vuonna 2015.

Venäjän aiheuttamat elintarvikkeiden tuontirajoitukset jatkuivat. Osana hallituksen kärkihankkeita viranomaiset lisäsivät panostusta, jotta yritykset löytäisivät uusia korvaavia markkinoita. Yhteistyö FinPron kanssa eteni hyvin. Maatalouden kannattavuus heikkeni edelleen. Alkukesän sateiden aiheuttamat viiveet kevätkylvöissä pahensivat asiaa. Ohjelmakausien taitekohdasta huolimatta Suomessa pystyttiin maksamaan tuet lähes suunnitellusti. Maksatusaikatauluista käytiin vilkasta keskustelua koko toimintavuoden ajan.

Hallinnonalan virastojen toimintaan kohdistuvat säästöt edellyttävät tuottavuuden parantamista ja myös toiminnan supistamista. Tuottavuuden parantamisen edellytyksiä luotiin merkittävällä rakennemuutoksella: vuoden 2015 alusta toteutui mittava organisaatiouudistus, jossa hallinnonalan virastojen määrä supistui yhdeksästä viiteen. Useat vireillä olevat tietojärjestelmähankkeet parantavat hallinnon tuottavuutta, ongelmana on niiden rahoitus. Resurssiohjausta on tehostettu sopimalla toiminnan sopeuttamistoimista. Tulosohtauksista yhtenäistettiin: strategisemmat tulossopimukset otettiin käyttöön kaikissa virastoissa. Hallinnonalan virastopäällikkökokouksia pidettiin säännöllisesti. Myös ministeriö itse sopeutti toimintaansa hallituksen säästöpäätösten mukaisesti ja saavutti vuodelle asettamansa tavoitteet hyvin.

Ministeriöiden toiminnan tuottavuuden parantamisen edellytyksiä lisättiin kokoamalla valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteisiä hallinto- ja palvelutehtäviä perustamalla 1.3.2015 valtioneuvoston kansliaan valtioneuvoston hallintoyksikkö. Ministeriöistä siirrettiin tehtäviä ja voimavaroja valtioneuvoston kansliaan. Ministeriössä otettiin käyttöön hallinto- ja palvelutehtävien toteutukseen liittyen uudet toimintamallit ja yhteistyömuodot.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

Arvosanojen arviointiperusteet:

- Tavoitteen arvosana-oletus on **4**; eli jos tavoite on saavutettu —> arvosana 4.
- Mikäli asetettua tavoitetta ei ole, arvioidaan toteutuma suhteessa objektiiviseen maksimiin.

- 1 Heikko (= toimenpidettä ei ole aloitettu tai ei toteutunut lainkaan)
- 2 Välttävä
- 3 Tyydyttävä
- 4 Hyvä (= toimenpide toteutui **asetetun tavoitteen mukaisesti**)
- 5 Erinomainen (= toimenpide toteutui asetettua tavoitetta selvästi paremmin)

Maaseudun kehittäminen

<u>Tavoite 1:</u>	Vahvistetaan maaseudun elinvoimaisuutta ja monipuolista yrittäjyyttä.
<u>Toteutuma:</u>	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 (maaseutuohjelma) toimet on käynnistetty täysimääräisesti. Ympäristökorvausten tavoitteet, kuten vesiensuojelu ja luonnon monimuotoisuus, ylittyivät heti ohjelmakauden alussa. Maaseutuverkoston toiminta on käynnistetty. Vuonna 2015 toiminnassa panostettiin erityisesti maaseutuohjelmasta viestimiseen sekä sen tunnettuuden lisäämiseen. Ohjelman käynnistyessä haluttiin panostaa erityisesti yrittäjille suunnatun informaation jakamiseen selkeässä muodossa. Maaseutuohjelman 1. muutos (https://www.maaseutu.fi/fi/maaseutuohjelma/Sivut/default.aspx) hyväksyttiin komissiossa ja käynnistettiin valmistelut 2. ohjelman muutokseen. Seurantakomitea hyväksyi 2. ohjelmamuutoksen 17.11.2015 (http://mmm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/maaseutuohjelman-muutokset-komission-kasittelyssa-muutokset-voimaan-kevaan-aikana). Paikkatietoihin perustuvan alueluokituksen avulla on pystytty entistä tarkemmin arvioimaan erityyppisten alueiden kehitystä. Paikkatiedon perusteella voidaan esimerkiksi seurata, miten ohjelman tuloksena syntyy uusia työpaikkoja ja yrityksiä erityisesti harvaan asutulle ja ydinmaaseudulle, jotka ovat ohjelman painopisteitä. Paikkatietoa hyödynnetään erityisesti alueellisissa ja paikallisissa toimenpiteissä (hanke- ja yritystuet, Leader).
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 2:</u>	Edistetään maatalouden rakenne- ja tuottavuuskehitystä.
<u>Toteutuma:</u>	Maaseutuohjelmalla ja muilla toimenpiteillä edistettiin maatalouden rakenne- ja tuottavuuskehitystä. Käyttöön otettiin tukijärjestelmät nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittamisen edistämiseksi ja tilan rakenteelliseksi kehittämiseksi. Lisäksi otettiin käyttöön EU:n suoriin tukiin liittyvä nuorten viljelijöiden tuki. Maaseutuohjelman muutoksen yhteydessä neuvontatoimenpiteet ulotettiin koskemaan myös kilpailukyyn parantamiseen. Ohjelman puitteissa käynnistettiin maatilojen energiatehokkuutta parantavat investointi-, neuvonta-, koulutus ja kehittämistoimenpiteet. Uutta maatalous- ja puutarhasektorin energiatehokkuustoimia koskevaa toimialasopimusta valmisteltiin. Maatalouden luopumistukijärjestelmä vuosille 2015–2018 otettiin käyttöön.
<u>Arvosana:</u>	[4]

Maa- ja elintarviketalous

<u>Tavoite 3:</u>	Parannetaan ruuan alkutuotannon ja jalostuksen toimintaedellytyksiä.
<u>Toteutuma:</u>	Viljelijätukijärjestelmien uudistamiseen liittyvä lainsäädäntö kyettiin valmistelemaan siten, että se mahdollisti tukijärjestelmän oikea-aikaisen soveltamisen. Maaseutuohjelmalla ja muilla toimenpiteillä turvattiin ruuan alkutuotannon ja jalostuksen toimintaedellytyksiä. Tuottajille osoitettiin sekä kansallista että EU:lta saatua lisärahoitusta Venäjän vientikriisin vaikutusten helpottamiseen. Maaseutuohjelman yritystukien avulla lisättiin maataloustuotteiden jalostusarvoa. Ruokaketjun kehittämisvaroja kohdennettiin mm. rukiin viljelyä tehostavaan kehittämisohjelmaan ja vilja-, öljy- ja perunasektoreiden sekä lähiruokayritysten ja HoReCa-tukkujen yhteistyön tiivistämiseen. Eläimistä saatavia elintarvikkeita koskevat markkinoillepääsyhankkeet edistyivät viranomaistavalla käydyillä neuvotteluilla. Esimerkiksi sianlihan viennin edistämiseksi Kiinaan toimitettiin selvityksiä, joita edistettiin viennin edistämismatkalla. Ruokaketjumäärärahalla edistettiin erityisesti pk-yritysten pääsyä uusille vientimarkkinoille, mikä tukee myös Food from Finland -ohjelmaa. Kotimaisen ruoan arvostusta kohotettiin erilaisin hankkein ja hankinnoin, mm. toteuttamalla ruokahävikkiweek, ruokapalveluhenkilökunnan osaamisen kehittämiskoulutus sekä ruokaketjun tulevaisuuden tekijät ja Pohjolan superruoat lautaselle -hankkeet. Lähiruoka- ja luomuohjelmien avulla tuotiin lisää arvoa ruokaketjun alkupäähän. Lähiruokaohjelmasta tehtiin ulkopuolinen arviointi ja luomuohjelmasta itsearviointi. Elinkeinoneuvonnan tulosoajasta kehitettiin vastaamaan hallinnonalojen laitosten tulosoajasta. Uusi tulossopimuksen rakenne luo selkeämmät yhteydet yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, vaikuttavuuden tavoitteiden sekä tulostavoitteiden toteuttamista tukevien suoritteiden välille. Elintarvikelainsäädännön keventämistä ja turhan byrokratian purkamista jatkettiin kuulemalla yrittäjiä ja järjestöjä käytännönläheisissä kysymyksissä. Selvitetiin, minkälaisia byrokratiaongelmia toimijat elintarvikekohteissa ja maataloilla kohtaavat. Sovittiin jatkotoimenpiteistä, joista osa on toteutettu. Tarvittaessa lainsäädännön vaatimuksia kevennetään. Ohjausta, tiedotusta ja koulutusta kehitetään. Ilmoitus-, lupa- ja rekisteröintimenettelyjä kevennetään. MMM:n osallistui kilpailulakityöryhmään. Hallituksen esitys tuottajaorganisaatioiden hyväksymiseksi naudanliha- ja peltokasvisektoreilla (142/2015) annettiin eduskunnalle 17.12.2015.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 4:</u>	Turvataan ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä sekä edistetään eläinten hyvinvointia.
<u>Toteutuma:</u>	Maaseutuohjelmalla edistettiin eläinten hyvinvointia mm. neuvonnalla ja eläinten hyvinvointikortteilla, joihin vuonna 2015 oli sitoutunut sektorista riippuen 45–85 % tiloista. Elintarvikkeiden terveellisyyteen ja ravitsemukselliseen koostumukseen liittyviä tietovarantoja ja prosesseja parannettiin mm. osallistumalla elintarvikkeiden koostumustietopankin Finelin tietojen ajantasaistamistyöhön. Elintarvikkeiden ja niiden ainesosien alkuperämaan ilmoittamisvelvollisuuden laajentamisen tulee perustua vaikutusarviointiin, jossa otetaan erityisesti huomioon vaikutukset PK-yrityksille. Osallistuttiin alkuperämaan ilmoittamista koskevien vaatimusten kehittämiseen erityisesti EU-tasolla. Yhdessä muiden hallinnonalojen kanssa osallistuttiin kansainvälisten terveysuhkien torjuntatyöhön Suomen GHSA-puheenjohtajuuden puitteissa mm. kehittämällä maa-arviointityökalun valmistumista zoonosien osalta. Pohjoismaista puheenjohtajuutta suunniteltiin voimakkaasti myös terveysnäkökulmasta. Myös ihmisten terveyteen vaikuttavassa elintarvikeketjun seurannassa ja valvonnassa etsittiin mahdollisuuksia byrokratian purkamiseen ja elinkeinon velvoitteiden ja viranomaisseurannan keventämiseen. Tarkastelua tehtiin niin kansallisen kuin EU-lainsäädännön mahdollistamien helpotusten osalta. Tähän tarkastelunäkökulmaan on vaikuttanut myös taloudellinen tilanne. Toisaalta tarkastelussa on huomioitu myös tarve uusien terveysuhkien kuten mikrobilääkeresistenssin (AMR) hallintaan säädös- ja informaatio-ohjauskeinoin.

Hallinnonalaa ja elinkeinoa ohjattiin eläin- ja kasvitautien ehkäisyssä ja torjunnassa sekä huolehdittiin tarvittavasta lainsäädännöstä. Helposti leviäviä ja vaarallisia eläintauteja ei todettu Suomessa. Eläinsuojelulain kokonaisuudistusta jatkettiin suunnitelman mukaisesti. Ohjausryhmän kanssa saatiin käsiteltyä tärkeimmät kokonaisuudet ja ohjausryhmän työ päättyi vuoden lopussa. Lainvalmistelu jatkuu virkamiestyönä ja tavoitteena on antaa eduskunnalle HE eläinsuojelulaiksi syksyllä 2016.

Arvosana: [4]

Tavoite 5: Edistetään ruokaketjun vastuullisuutta.

Toteutuma: Ruokaketjumäärärahalla rahoitettiin hyvien käytänteiden oppaita erityisesti luomualalla. Laatu- ja järjestelmien kehittämistä sianliha, naudanliha, siipikarja, vilja ja kasvissektorilla jatkettiin erilaisien hankkeiden ja hankintojen avulla, kuten laatusertifiointien hyödyntäminen suomalaisessa elintarvikevalvonnassa ja elintarvikeyrityksissä, perussertifioinnin käyttöönotto kasvisten laadunvarmistamisessa ja maito- ja lihaketjun jäljitettävyyssjärjestelmien kehittäminen.

Myös maaseutuohjelman toimenpiteillä edistettiin ruokaketjun vastuullisuutta. Elintarvikelaatu- ja järjestelmien hyödyntämistä osana elintarvikevalvontaa selvitettiin.

Ruokahävikin vähentämistavoitteen mukaisia toimenpiteitä tuettiin ja selvitettiin toimenpiteiden laajentamismahdollisuuksia.

Neuvontajärjestöjen valtionavustuksilla rahoitettavaa toimintaa suunnattiin laatu- ja järjestelmätyöhön, kuten laatu- ja järjestelmien konsultointiin ja auditointiin. Laatu- ja järjestelmiä auditointiin 100 maatilalla ja 24 puutarhatilalla.

Arvosana: [4]

Luonnonvaratalous

Tavoite 6: Uusiutuvia luonnonvaroja hoidetaan ja käytetään kestävästi sekä niihin liittyvät riskit hallitaan.

Toteutuma: Metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoitoa on edistetty Kansallisen metsästrategia 2025:n toimeenpanolla. Metsästrategian hankkeiden toteutus aloitettiin ja metsästrategiaa tukevat alueelliset metsäohjelmat laadittiin vuoden 2015 aikana. Metsähallituslain uudistamista koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle joulukuussa 2015. Hyväksyttiin tulvariskien hallintasuunnitelmat, jotka on sovitettu yhteen vesien- ja merenhoitosuunnitelmien kanssa, ja jotka tukevat kestävä kehityksen mukaisia toimia kuten biotalousinvestointeja. Vesihuollon palvelujen saatavuutta ja laatua, riskien hallintaa sekä liiketoimintaa edistettiin mm. käynnistämällä yhteistyöhanke vesihuoltoverkostojen tilasta ja riskien hallinnasta. Kalataloudessa toteutettiin Euroopan komission hyväksymää kaupallisen kalastuksen valvonnan toimenpidesuunnitelmaa EU:n edellyttämän valvonnan tason saavuttamiseksi vuoteen 2016 mennessä. Kalavarojen kestävä käyttöä säätelevä kalastuslaki hyväksyttiin eduskunnassa ja sen nojalla annettiin valtioneuvoston asetus kalastuksesta. Hirvisaalis oli noin 44 000 hirveä, mikä on enemmän kuin vuonna 2014. Huonosta pesintätuloksesta johtuen metsäkannalintuja voitiin metsästää vain osassa maata ilman rajoituksia. Suurpetoja metsästettiin kestävästi asetettujen, kanta-arvioiden perusteella mitoitettujen suurimpien sallittujen saalismäärien puitteissa.

Arvosana: [4]

<u>Tavoite 7:</u>	Metsät ovat tuottavia, vesivarojen käytettävyys on hyvä ja kala- ja riistakannat ovat elinvoimaisia.
<u>Toteutuma:</u>	Metsien hyvää ja kustannustehokasta hoitoa edistävä kestävä metsätalouden määrääikainen rahoituslaki saatiin voimaan vuoden 2015 kesäkuun alusta lukien. Uuden lain tavoitteena on lisätä tukien vaikuttavuutta sekä selkeyttää ja yksinkertaistaa tukiehtoja. Vesivarojen käytettävyyttä edistettiin säännöstelyjä kehittämällä ja paikalliseen aktiivisuuteen perustuvalla rakennettujen vesien hoidolla. Kalakantojen elinvoimaisuuden osalta Suomi vaikutti EU:n neuvoston päätöksentekoon siten, että Itämeren kalastuskiintiöt vuodelle 2016 vahvistettiin tieteelliseen neuvon perustuen kestäväälle tasolle. Suomi edisti myös aktiivisesti ratkaisun löytymistä kalakantojen monivuotisia hoitosuunnitelmia koskevaan päätöksentekoon EU:ssa. Kalastusasetus uusittiin uuden kalastuslain mukaiseksi ottaen huomioon uhanalaisten kalakantojen elvyttäminen ja vaelluskalojen tilan parantaminen. Keskeisten metsästettävien riistalajien kannat säilyivät vakaalla tasolla, lukuun ottamatta taantuvaa metsähanhea, vähentynyttä metsäpeuraa sekä riekkoa muualla kuin Lapissa. Metsäpeuran palautusistutuksen käynnistämiseksi tehtiin rahoitushakemus EU:n Life-hankerahoituksen saamiseksi hankkeeseen. Suomen vetovastuulla valmisteltu metsähanhen kansainvälinen hoitosuunnitelma valmistui ja se hyväksyttiin AEWA-sopimuksen osapuolikokouksessa. Uusimmassa nisäkkäiden uhanalaisuuden arvioinnissa kuuden riistalajin arvio muuttui paremmaksi, niistä suurin osa ei ole enää lainkaan uhanalaisia. Metsäjänis ja saukko arvioitiin elinvoimaiseksi. Karhu, ilves ja euroopanmajava eivät ole enää uhanalaisia, vaan vain silmälläpidettäviä. Ilveskanta oli samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Karhukanta oli lähes yhtä suuri kuin edellisenä vuonna. Susikanta pysyi kannanhoidollisesta metsästyksestä huolimatta vähintään edellisvuoden tasolla tai vahvistui hieman. Suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaukset vähenivät edellisvuodesta noin 0,34 milj. eurolla (2014: 7,65 milj. euroa).
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 8:</u>	Luodaan edellytyksiä luonnonvarojen kestävään käyttöön perustuvalla kilpailukykyiselle liike-toiminnalle.
<u>Toteutuma:</u>	Osana hallitusohjelman kärkihankkeita ja metsästrategian toimeenpanoa aloitettiin metsävaratiedon hyödyntämistä ja digitalisaatiota edistävä Metsätieto 2020 -hanke sekä metsätilojen sukupolvenvaihdosten helpottamiseen tähtäävän kannustejärjestelmän valmistelu yhdessä valtiovarainministeriön kanssa. Puumarkkinoiden tasapainoinen toiminta jatkui mm. puumarkkinatyöryhmän myötävaikutuksella. EU:n metsästrategian toimintaohjelmassa otettiin huomioon Suomen kannat ml. metsätalouden kestävyyskriteereitä koskevat linjaukset. Euroopan komissio hyväksyi Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman 2014–2020 ja ohjelman toteuttaminen käynnistyi. Ministeriö hyväksyi ohjelmakauden paikalliset kalatalouden toimintaryhmät yhdeksälle alueelle Manner-Suomessa. Kalatalouselinkeinojen uudistumiseen ja kasvuun tähtäävien innovaatio-ohjelmien suunnittelu käynnistyi ja ensimmäiset tuet yritysten kasvuinvestointeihin myönnettiin vuonna 2015. Strategisesti erityisen tärkeä oli investointi Suomen ensimmäisen kalajauhotehtaan rakentamiseen.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 9:</u>	Sovitetaan yhteen luonnonvarojen käytön ja suojelun tarpeet.
<u>Toteutuma:</u>	Metsien käytön ja suojelun yhteensovittamisessa keskityttiin siten erityisesti talousmetsien luonnonhoitoon. Vuonna 2015 otettiin käyttöön Metsähoidon suositusten työopas talousmetsien luonnonhoitoon ja aloitettiin laaja talousmetsien luonnonhoidon edistämishanke. Maa- ja metsätalousministeriö osallistui aktiivisesti soidensuojelun täydennystä valmistelleeseen työhön, joka valmistui loppuvuodesta 2015. Rakennettujen vesistöjen monipuolista käyttöä ja hoitoa sekä elinkeinotoiminnan edellytyksiä edistettiin ottaen huomioon tulva- ja kuivuusriskit, kalatalous, virkistyskäyttö, elinympäristöjen tila ja uusiutuvan energian tuotanto. Vesistövisioiden toteutus eteni maakuntavetoisesti lijoen pilottialueella vesistöjen käytön, hoidon, suojelun ja riskien yhteensovittamiseksi sekä vesistöistä saatavien hyötyjen lisäämiseksi. Susikonfliktin hallitsemiseksi käynnistettiin susikannan hoitosuunnitelman toimeenpano ja aloitettiin suden kannanhoidollisen metsästyksen kokeilu.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 10:</u>	Luodaan hyvinvointia luonnon virkistyskäytön avulla.
<u>Toteutuma:</u>	Valtion talousmetsien virkistyskäytön seurantaa on kehitetty Metsähallituksen ohjauksella myötä. Uudistettiin kalastuslupajärjestelmä yksinkertaisemmaksi uuden kalastuslain avulla. Kalastus- ja metsästysharrastustoiminnan kehittämishankkeita tuettiin.
<u>Arvosana:</u>	[4]

Maanmittaus ja tietovarannot

<u>Tavoite 11:</u>	Kiinteistö- ja maastotietojärjestelmät turvaavat osaltaan yksityisen maanomistuksen ja kansallisen luototus- ja vakuusjärjestelmän toimivuuden.
<u>Toteutuma:</u>	Huolehdittiin toimialan lainsäädännön toimivuudesta ja tulosoajattiin Maanmittauslaitosta.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 12:</u>	Ylläpidetään lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin kirjattujen tietojen korkeaa luotettavuutta ja hyvää palvelutasoa.
<u>Toteutuma:</u>	Tulosoajattiin Maanmittauslaitosta lainhuuto ja kiinnitysrekisterin ylläpitotehtävien osalta.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 13:</u>	Tietovarantoja on avattu uudelleenkäytettävässä muodossa tietoverkkojen kautta yhteiskunnassa hyödynnettäväksi.
<u>Toteutuma:</u>	Tietovarantojen avaamista jatkettiin laadittujen suunnitelmien mukaisesti.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 14:</u>	Kiinteistötoimituksilla turvataan selkeä ja luotettava kiinteistöjärjestelmä.
<u>Toteutuma:</u>	Huolehdittiin toimialan lainsäädännön toimivuudesta (HE kiinteistönmuodostamislain muuttamiseksi) ja tulosoajattiin Maanmittauslaitosta.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 15:</u>	Kiinteistöjä ja maastoa koskevat tiedot ovat valtakunnallisesti kattavia, ajantasaisia, tehokkaasti ylläpidettyjä ja riittävän laadukkaita ja tietopalvelua tuotetaan tehokkailla ja standardien mukaisilla palveluilla.
<u>Toteutuma:</u>	Tulosoajattiin Maanmittauslaitosta.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 16:</u>	Tutkimuksella tuetaan paikkatietojen tuotantoa, ylläpitoa ja hyödyntämistä sekä kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittymistä koko yhteiskunnan tarpeet huomioiden.
<u>Toteutuma:</u>	Tulosohjattiin Maanmittauslaitosta sekä osallistuttiin tutkimushankkeiden rahoittamiseen ja toimittiin tutkimushankkeiden ohjausryhmissä.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 17:</u>	Paikkatietoa keräävillä ja ylläpitävillä organisaatioilla on käytössään tukipalveluita, jotka edistävät paikkatiedon tehokasta yhteiskäyttöä ja kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittymistä.
<u>Toteutuma:</u>	Kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittämistä ja Inspire-direktiivin toimeenpanoa jatkettiin ministeriön johdolla.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 18:</u>	Tilusjärjestely on toimiva, hallittu ja hyväksytty kiinteistörakenteen kehittämisen väline, jota käytetään tehokkaasti ja taloudellisesti siten, että toiminnalla saavutetaan hyvä vaikuttavuus.
<u>Toteutuma:</u>	Tulosohjattiin Maanmittauslaitosta ja ministeriö käynnisti selvitysmiestyön tilusjärjestelytoiminnan kehittämiseksi.
<u>Arvosana:</u>	[4]

Poikkihallinnolliset tavoitteet

<u>Tavoite 19:</u>	Luodaan edellytyksiä kilpailukykyiselle liiketoiminnalle ja taloudelliselle kasvulle.
<u>Toteutuma:</u>	Tapio Oy laati selvityksen biotalouden rahoituslähteistä ja raportti valmistui keväällä 2015. Sen julkaiseminen Tapion sarjassa on myöhästynyt teknillisistä syistä, mutta julkaisu on tulossa vuoden 2016 keväällä. MMM on koonnut yhteen luonnontuotealan keskustelufoorumin hallinnonalan ja sidostahojen toimijoille. Maatalouden tukijärjestelmien toimeenpano onnistui suunnitelmien mukaan. Kansallisen metsästrategian linjauksia toteutettiin. Edistettiin suomalaiseen vesiosaamiseen perustuvaa kansainvälistä yhteistyötä ja vientiä Suomen vesifoorumin kanssa ja käynnistettiin Kiinan kanssa tehtyä yhteisymmärryspöytäkirjaa toteuttavat yhteistyöhankkeet. Ministeriö osallistui aktiivisesti hallituksen kärkihankkeiden valmisteluun taloudellisen kasvun aikaansaamiseksi mm. sinisen biotalouden alalla. Ministeriö osallistui ympäristönsuojelulain uudistamistyöhön yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa erityisesti kalankasvatuksen ympäristölupamenettelyn kehittämiseksi elinkeinon kasvumahdollisuuksia parantavaan suuntaan.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 20:</u>	Ilmastomuutosta hillitään ja siihen sopeudutaan.
<u>Toteutuma:</u>	Maatalouden ilmasto-ohjelmaa on toimeenpantu ja toimien edistymistä ja vaikutusta seurataan säännöllisesti. Kansallista ilmastomuutoksen sopeutumis-suunnitelmaa 2022 on toimeenpantu soveltuvien osin. Metsien hoitoa ja käyttöä koskevat tavoitteet tulivat huomioiduksi Pariisin ilmastopöytäkirjassa. EU-vaikuttamista tehostettiin Suomen metsiin liittyvien tavoitteiden huomioimiseksi EU:n ilmastopolitiikassa. Toimeenpantiin kansallista ilmastomuutoksen sopeutumis-suunnitelmaa seurantaryhmässä sovitun ohjelman mukaisesti. Käynnistettiin työ ilmastomuutokseen sopeutumisessa tarvittavien lisätoimenpiteiden tarkentamiseksi hallinnonalalla.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 21:</u>	Huolehditaan elinympäristöistä ja luonnon monimuotoisuudesta.
<u>Toteutuma:</u>	Suunnattiin METSO-rahoitusta monimuotoisuuden kannalta keskeisiin kohteisiin. Hallituksen esitys haitallisten vieraslajien hallinnasta valmistui ja laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015) tuli voimaan vuoden 2016 alussa. Kansallisen vieraslajiportaalin toiminta vakiintui. MMM:n toimialan geenivarasääntely irrotettiin kv. biodiversiteetisopimuksen toimeenpanoon liittyvästä geenivarasääntelystä erilliseen valmisteluun. Maa- ja metsätalouden geenivaraohjelmien päivitys ja kalageenivaraohjelman valmistelua siirrettiin vuoteen 2016 Luken käynnissä olevan organisaatiouudistuksen takia.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 22:</u>	Edistetään kansalaisten ja sidosryhmien tiedonsaantia ja vaikutusmahdollisuuksia.
<u>Toteutuma:</u>	Laajalla sidosryhmäyhteistyöllä valmisteltu Kansallinen metsästrategia 2025 hyväksyttiin helmikuussa 2015. Metsästrategian toimeenpanon myötä eri aihealueisiin muodostettiin tarvittavat sidosryhmien muodostamat seuranta- ja ohjausryhmät. Joulukuussa 2014 komission hyväksymä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020 valmisteltiin laajalla sidosryhmäyhteistyöllä. Valtioneuvosto asetti 2015 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 seurantakomitean. Se koostuu jäsenvaltion viranomaisten ja välittävien toimielinten edustajista sekä kumppaneiden edustajista. Seurantakomitean jäsenet on koottu tasapuolisesti keskushallinnon, kansalaisyhteiskunnan ja aluehallinnon edustajista. Koska maaseutuohjelmaa toteutetaan koko Manner-Suomen alueella, seurantakomitean kokoonpanossa on pyritty varmistamaan kaikkien alueiden edustus.
<u>Arvosana:</u>	[4]

1.2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuutta on tässä luvussa käsitelty momenteittain kirjanpitoyksikön määrärahamäärältään merkittävimpien siirto- ja sijoitusmenojen osalta.

Siirtomenojen vaikuttavuutta on käsitelty momenteittain kokonaisuuksina (kokonaiskäyttö kirjanpito-yksiköstä riippumatta).

Siirtomenomomentti: 30.40.46 Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)		
käyttö 42 720 000 euroa		
Tieto/arvio vaikuttavuudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta:		
	2015 tulostavoite	2015 tulos
1. Taloudellisuustavoitteet		
Metsälain mukaisten ilmoitusten käsittelyn ja päätöksenteon kokonais- kustannukset ilmoitusta kohden, €	alle 17	18
Rahoituslain mukaisten hakemusten käsittelyn kokonaiskustannukset hakemusta kohden, €	alle 90	150 ¹⁾
Maastotarkastusten yksikkökustannukset €/ha	alle 173	200 ¹⁾
Alueellisen metsävaratiedon keruukustannukset €/ha	alle 10	6
2. Suoritetavoitteet		
Alueellisen metsävaratiedon keruutavoite, ha	1 800 000	1 500 000
Metsään.fi-tiedotteiden määrä, kpl	45 000	32 564
Mukana olevien yritysten määrä metsään.fi-toimijapalvelussa	300	304
3. Laatutavoitteet		
Ajantasaisen metsävaratiedon kattavuus yksityismetsien pinta-alasta, %	68	75
Nuoren metsän hoidossa metsänhoidollisesti hyvien hankkeiden osuus pinta-alasta, %	vähintään 90	85
Päätös nuoren metsän hoitohankkeista, viikkoa vireille tulosta	enintään 4	auki ²⁾
Sähköisten ilmoitusten ja hakemusten osuus saapuneista, %	70	auki ³⁾

1) Uuden kemera-tukijärjestelmän voimaantulo 1.6.2015 nosti yksikkökustannuksia vuonna 2015.

2) Vuoden 2015 keskimääräistä läpimenoaikaa vaikea arvioida, koska kemera-tukijärjestelmän uudistus aiheutti katkoksen päätösten tekoon.

3) Sähköisten ilmoitusten ja hakemusten jättö on ollut mahdollista vain osan vuotta tukijärjestelmäuudis-
tuksen takia.

Siirtomenomomentti: 30.60.44 Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha) ja 30.60.47 Pienpuun energiatuki (siirtomääräraha 2 v)

käyttö 65 549 028 euroa

Tieto/arvio vaikuttavuudesta:

Momenttien määrärahoilla edistettiin yksityismetsien metsänhoito- ja perusparannustöitä sekä energiapuun korjuuta.

Toiminnan tuloksellisuus:

1.6.2015 tuli voimaan uusi kestävä metsätalouden määräaikainen tukijärjestelmä. Metsäkeskuksen tietojärjestelmäongelmien vuoksi uuden tukijärjestelmän toimeenpano viivästyi ja hankkeita pystyttiin hyväksymään vasta loppuvuonna. Tästä johtuen määrärahaa jäi käyttämättä 7,5 milj. euroa, mikä heijastui myös vuoden 2015 suoritemääriin.

Määrärahoilla toteutettujen töiden työllisyysvaikutukset olivat noin 3 000 htv.

Työlaji/työlajiryhmä	Käytetty tuki, milj. euroa		Tulos	
	2014	2015	2014	2015
Nuoren metsän hoito, pystykarsinta	26,5	21,7	130 562 ha	101 222 ha ¹⁾
Energiapuun korjuu	10,3	7,8 ²⁾	29 626 ha	22 439 ha
Metsänuudistaminen, terveyslannoitus, kulotus	7,4	8,2	18 518 ha	20 074 ha
Juurikäävän torjunta	4,4	4,4	66 345 ha	67 376 ha
Metsäteiden rakentaminen	1,2	1,1	144 km	167 km
perusparannus	10,5	12,5	1 379 km	1 955 km
Kunnostusojitus	9,1	9,8	43 475 ha	38 687 ha

1) Sisältää taimikonhoidon ja nuoren metsän kunnostuksen pinta-alan.

2) Energiapuun korjuu rahoitettu momentin 30.40.47 määrärahasta.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Tavoite 23: Hallinto on avoin, palveleva, tehokas ja verkostoitunut.

Toteutuma: MMM:n uusittuja viestinnän periaatteita on jalkautettu MMM:n toimintaan mm. lisäämällä hankkeista viestinnän suunnittelua sekä osallistamalla osastot ja yksiköt entistä tiiviimmin ministeriön viestinnän painopisteiden määrittelyyn. Hallinnonalan viestintäyhteistyö on lisääntynyt etenkin poikkeus- ja häiriötilanteiden sekä kansalaisviestinnän osalta. MMM:n internetsivut siirtyivät uudelle julkaisualustalle marraskuussa 2015. Aktiivisuutta sosiaalisen median kanavissa on lisätty suunnitelmallisesti. Verkkolehti Luonnonvarat.fi otettiin käyttöön toukokuussa 2015. Uudistettu Suomen metsäkeskuksen prosessiperusteinen organisaatio aloitti toimintansa tamikuussa 2015.

Arvosana: [4]

Tavoite 24:	Tutkimusta kohdennetaan yhteiskunnan ja päätöksenteon tarpeita laajasti vastaaviin tutkimus-ohjelmiin ja -hankkeisiin.
Toteutuma:	Tutkimus- ja kehitys -momentin määrärahat käytettiin ministeriön tarpeita vastaaviin hankkeisiin. Saatiin VN TEAS-suunnitelmaan useita hallitusohjelman biotalouskärkihankkeeseen liittyviä hankkeita. Yritettiin vaikuttaa STN-hakujen teemoihin ja painopisteisiin, mutta MMM:n näkemyksiä ei otettu huomioon lähes ollenkaan. Metsäalan tutkimusstrategia valmistui joulukuussa 2015 osana Kansallisen metsästrategian toimeenpanoa.
Arvosana:	[4]

Tavoite 25:	Hallinnonalan tietohallinto ja ICT-palvelut/ratkaisut ovat yhtenäisiä, tuloksellisia ja taloudellisia sekä valtionhallinnon linjausten mukaisia.
Toteutuma:	Hallinnonalan kattava valmistelutyö jatkui ministeriön johdolla. Hallinnonalan KA-koordinaatioryhmä asetettiin. Palvelukeskuksen kehittämistyö käynnistettiin yhteistyössä MML:n kanssa. Kehittämisvalmistelua tehtiin myös käynnistyneen palvelukeskuksen asiakasyhteistyön puitteissa. Digistrategian valmistelu pysäytettiin odottamaan hallitusohjelmaan liittyvien digiperiaatteiden ja -tavoitteiden täsmentymistä.
Arvosana:	[4]

Tavoite 26:	Hyödynnetään valtiokonsernin palveluja mahdollisimman täysimääräisesti.
Toteutuma:	VNK/VNHY aloitti toimintansa 1.3.2015 alkaen. Ministeriön saamien VNK/VNHY -palvelujen kustannukset olivat 4,6 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana on toteutettu valmisteluryhmien organisointi ja nimetty ministeriön edustajat ryhmiin. Lisäksi on työstetty yhteisiä ohjeita ja määräyksiä sekä kehitetty yhteistyötä ja viestintää. Yhteistoiminta VNHY:n kanssa oli aktiivista ja sitä kehitettiin VNHY:n valmiuksien mukaisesti. Valtorin palvelut siirtyivät pääosin VNHY:n vastuulle. Ohjattiin virastojen TORI-siirtoja yhteisen ohjausryhmän avulla. Palkeiden palveluihin kului 0,4 milj. euroa.
Arvosana:	[4]

Tietovarantojen ja tietotekniikan hyödyntämisen tunnusluvut, 1 000 €:

	Toteuma 2011	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015
Tietotekniikan käyttökulut	2 655	2 770	2 579	2 800	2 087
Tietotekniikkainvestoinnit	1 800	1 428	1 375	1 727	0

Laadunhallintaan liittyvien erillisten tavoitteiden toteutuminen:

Tavoite 27:	Tehtävät ja voimavarat on saatettu tasapainoon vuonna 2015 ja määrärahakehysten edellyttämät suunnitelmat on tehty.
Toteutuma:	Maa- ja metsätalousministeriössä toiminnan sopeuttamissuunnitelma vuosille 2015–2019 hyväksyttiin 24.3.2015. Se sisälsi myös vuonna 2015 toteutettavat toimenpiteet. Joulukuussa hyväksytyssä kehusehdotuksessa tarkennettiin hallitusohjelman säästötoimenpiteiden ja kärkihankkeiden rahoituksen kohdentaminen.
Arvosana:	[4]

<u>Tavoite 28:</u>	Toiminta on järjestetty tehokkaasti: tehtävien järjestämistä, toimintatapoja ja toimipaikkaverkkoa kehitetään viraston tuottavuuden parantamiseksi. Hallinnon rakenteet tukevat ohjaamista ja johtamista.
<u>Toteutuma:</u>	Hallinnonalan virastorakenteessa tehtiin 1.1.2015 lukien suuri uudistus. Vuonna 2014 virastoja oli 9 ja lisäksi liikelaitos Metsähallitus. Vuoden 2015 alusta lukien virastoja on viisi ja Metsähallitus. Uudistettu valtioneuvoston asetus Lynet-yhteenliittymästä tuli voimaan 1.4.2015. Teetettiin yhdessä OKM:n kanssa ulkopuolinen selvitys Luken ja yliopistojen kenttäasemaverkostojen yhteisestä kehittämisestä. Saatiin alueellistamisen koordinaatioryhmän puolto Luken toimipaikkaverkoston kehittämissuunnitelmalle. Merkittäviä uusia konkreettisia tuloksia ei vuoden aikana syntynyt varsinaisen Lynet-toiminnan puitteissa. Ministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmä valmisti ministeriön toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman 2016–2019. Metsähallituslain uudistamista koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle joulukuussa 2015. Uudistuksen tarkoituksena on selkeyttää Metsähallituksen johtamisjärjestelmää sekä muuttaa metsähallituslainsäädäntö EU:n kilpailulainsäädännön mukaiseksi. Uudistettu Suomen metsäkeskuksen organisaatio aloitti toimintansa tammikuussa 2015. Suomen metsäkeskuksen liiketoimintayksikön yhtiöittämistä valmisteltiin, mutta yhtiöittämisen lopullinen valmistelu siirtyi toteutettavaksi vuodelle 2016.
<u>Arvosana:</u>	[4]

<u>Tavoite 29:</u>	Osallistutaan valtion aluehallinnon kehittämiseen ja ohjaamiseen. Turvataan voimavarat ministeriön toimialan tehtävissä ja priorisoidaan niiden kohdentaminen.
<u>Toteutuma:</u>	Ministeriö on tukenut hallituksen linjaamaa valtion aluehallinnon yksinkertaistamista selvityksin ja osallistunut selvitysmies Tarastin työhön. Osallistuttiin aktiivisesti aluehallinnon tulosohtauksen kehittämiseen ja uusien tulosohtausasiakirjojen laatimiseen kaudelle 2016–2019. Ministeriö on tehnyt suunnitelmat hallituksen päättämien menosäästöjen kohdentumisesta ELY-keskusten tehtävissä omalla toimialallaan.
<u>Arvosana:</u>	[4]

1.3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus (MMM)

Toiminnan taloudellisuuden ja tuottavuuden tunnuslukuina on seuraavissa taulukoissa esitetty mm. työajanseurantaan perustuvat ministeriön toiminnan kustannukset ja henkilötövuodet toiminnoittain.

Toiminnan kustannuksiin (34,9 milj. euroa, mistä maa- ja metsätalousministeriön toimintamenomomentilta 22,6 milj. euroa ja muilta momenteilta 7,6 milj. euroa), sisältyy myös 4,7 milj. euroa Valtioneuvoston kanslian osana toimivan valtioneuvoston hallintoyksikön tuottamien maksuttomien palveluiden arvona sekä 0,03 milj. euroa pääomakuluja.

Maa- ja metsätalousministeriön toteutunut henkilötövuosimäärä oli Tahti-järjestelmän antaman tiedon mukaan 264, mistä toimintamenomomentilta palkattujen osuus oli 250 ilman teknisen avun henkilöitä ja yliopistojen rahoittamaa osuutta harjoittelijoiden palkkauksesta. Toimintamenoista maksettu teknisen avun henkilöstö oli 6 henkilötövuotta ja harjoittelijoiden yliopistojen rahoittama osuus 4 henkilötövuotta. Muiden momenttien määrärahasta maksettiin 4 henkilötövuotta.

Maa- ja metsätalousministeriön tuottavuusohjelman ja vuoden 2015 talousarvion momentin 30.01.01 perusteella vuoden 2015 henkilötövuosikiintiö oli 280. Tilinpäätöksen mukaan tavoitetta vastaava toteutuva henkilötövuosimäärä oli 250. Koska toteuma alitti kiintiön, ministeriö toteutti tuottavuusohjelman edellyttämän tason vuonna 2015.

Taloudellisuuden tunnusluvut

Taulukossa on esitetty ministeriön kustannukset toiminnoittain vuonna 2015. Luvut on esitetty miljoonina euroina. Laskentatavan muuttumisen vuoksi vertailutietoja aikaisempiin vuosiin ei ole saatavissa.

Ydintoiminnot	Kustannus milj. euroa
Maatalouden toimeenpanotehtävät	0,82
Maaseudun kehittämisen toimeenpanotehtävät	1,30
Metsätalouden edistäminen	0,12
Elinkeinokalatalouden toimeenpanotehtävät	0,04
Virkistyskalatalouden toimeenpanotehtävät	0,73
Riistatalouden toimeenpanotehtävät	0,03
Porotalouden toimeenpanotehtävät	0,02
Elintarvikkeet, toimeenpanotehtävät	0,15
Maatalouden tuotantotarvikkeita koskevat toimeenpanotehtävät	0,21
Kiinteistötoimitukset	0,01
Vesitalouden toimeenpano- ja edistämistehtävät	0,13
Yhteensä	3,56
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	
Yleinen kehittäminen ja seuranta	2,65
Hallitusohjelman valmistelu ja seuranta	0,38
Tutkimustoiminta, arvioinnit ja ennakointi	4,86
Asiantuntijaosallistuminen muiden strategia-asioihin	0,51
Yhteiskuntasuhteiden hoito sekä toimialan muu ohjaus	0,37
Yhteensä	8,77
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	
Ohjaus ja kehittäminen	1,82
Toiminnan ja talouden suunnittelu	1,42
Henkilöstöpolitiikka	0,04
Seuranta ja raportointi	0,05
Laillisuusvalvonta	0,01
Yhteensä	3,34
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	
EU-säädösten valmistelu ja seuranta	3,97
Kansallinen säädösten valmistelu	7,00
Säädösvalmistelun kehittäminen	0,05
Säädösten toimeenpano, seuranta ja arviointi	0,47
Lainsäädännön asiantuntijatehtävät muille hallinnonaloille	0,18
Yhteensä	11,67
EU- ja kansainväliset asiat	
EU-asiat	2,82
Kansainväliset asiat	3,94
Yhteensä	6,76
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	
Valtionavustukset	0,39
Ministeriökohtaiset erityistehtävät	0,44
Yhteensä	0,83
Kaikki yhteensä	34,93

Tuottavuuden tunnusluvut

Taulukossa on esitetty ministeriön henkilötyövuodet toiminnoittain vuonna 2015. Tukitoimintojen kustannukset on kohdistettu ydin- ja ohjaustoiminnoille. Laskentatavan muuttumisen vuoksi vertailukelpoisia vertailutietoja aikaisempiin vuosiin ei ole saatavissa.

Henkilötyövuodet toiminnoittain 2016	htv	%
Ydintoiminnot		
Maatalouden toimeenpanotehtävät	3,9	1,5 %
Maaseudun kehittämisen toimeenpanotehtävät	0,5	0,2 %
Metsätalouden edistäminen	0,4	0,1 %
Elinkeinokalatalouden toimeenpanotehtävät	0,1	0,1 %
Virkistyskalatalouden toimeenpanotehtävät	1,6	0,6 %
Riistatalouden toimeenpanotehtävät	0,1	0,1 %
Porotalouden toimeenpanotehtävät	0,1	0,0 %
Elintarvikkeet, toimeenpanotehtävät	1,9	0,7 %
Maatalouden tuotantotarvikkeita koskevat toimeenpanotehtävät	1,6	0,6 %
Kiinteistötoimitukset	0,1	0,0 %
Vesitalouden toimeenpano- ja edistämistehtävät	0,1	0,1 %
Yhteensä	10,5	4,0 %
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta		
Yleinen kehittäminen ja seuranta	29,2	11,0 %
Hallitusohjelman valmistelu ja seuranta	3,3	1,3 %
Tutkimustoiminta, arvioinnit ja ennakointi	9,9	3,7 %
Asiantuntijaosallistuminen muiden strategia-asioihin	5,2	2,0 %
Yhteiskuntasuhteiden hoito sekä toimialan muu ohjaus	3,3	1,3 %
Yhteensä	51,0	19,3 %
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta		
Ohjaus ja kehittäminen	16,3	6,2 %
Toiminnan ja talouden suunnittelu	15,9	6,0 %
Henkilöstöpolitiikka	0,1	0,0 %
Seuranta ja raportointi	0,6	0,2 %
Laillisuusvalvonta	0,1	0,0 %
Yhteensä	33,1	12,5 %
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta		
EU-säädösten valmistelu ja seuranta	31,9	12,1 %
Kansallinen säädösten valmistelu	79,7	30,2 %
Säädösvalmistelun kehittäminen	0,5	0,2 %
Säädösten toimeenpano, seuranta ja arviointi	4,9	1,9 %
Lainsäädännön asiantuntijatehtävät muille hallinnonaloille	2,1	0,8 %
Yhteensä	119,1	45,1 %
EU- ja kansainväliset asiat		
EU-asiat	16,6	6,3 %
Kansainväliset asiat	26,1	9,9 %
Yhteensä	42,7	16,1 %
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät		
Valtionavustukset	4,5	1,7 %
Ministeriökohtaiset erityistehtävät	3,5	1,3 %
Yhteensä	8,0	3,0 %
Kaikki yhteensä	264,4	100,0 %

1.3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maa- ja metsätalousministeriön maksullisen toiminnan tuotot vuonna 2015 olivat 0,008 milj. euroa, jotka olivat julkisoikeudellisen toiminnan tuottoja.

Kirjanpitoyksikön maksulliselle toiminnalle ei ole asetettu tavoitteita.

Koska kirjanpitoyksikön tulee esittää yksittäisen maksullisen toiminnan osa-alueen kustannusvastaavuuslaskelma toimintakertomuksessa, vain jos osa-alueen tuotot ovat vähintään 1 milj. euroa, laskelmaa ei esitetä.

1.3.3 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Maa- ja metsätalousministeriössä yhteisrahoitteiseen toimintaan saatu rahoitus vuonna 2015 oli yhteensä 0,1 milj. euroa, mikä vastasi vuoden 2014 tasoa. Yhteisrahoitteinen toiminta koostui lähes täysin eri EU-rahoitteisista hankkeista.

Kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei ole asetettu tavoitteita.

Koska kirjanpitoyksikön tulee esittää kustannusvastaavuuslaskelma toimintakertomuksessaan vain silloin kun kirjanpitoyksikön saama ja varainhoitovuodelle jaksotettu rahoitus on vähintään 1 milj. euroa, laskelmaa ei esitetä.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Tuotos- / suoritemäärät	Toteutuma 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015
Säädökset			
Hallituksen esitykset	20	27	18
VN:n asetukset	77	74	80
MMM:n asetukset	129	115	143
EU -normit (MMM:n vastuulla olevat)*			
Asetukset	37	23	18
Päätökset ml. EUTORlin sopimusasioi- na avatut	5	32	11
Direktiivit	8	13	2
Lausunnot			
Annetut lausunnot	240	257	243
Pyydetty lausunnot	280	170	106
Kirjalliset kysymykset	97	85	57
Asetetut työryhmät sekä neuvottelu- ja lautakunnat	44	41	23
Tutkimusmääräraha hakemukset	157	186	254
Valtionavustusten myöntöpäätökset **	282	279	254
Julkaisut			
MMM:n julkaisuja -sarja	1	11	10
Työryhmämuistiot	6	4	4
Tiedotteet	239	241	260
Tiedotustilaisuudet	25	26	30
Hankkeet			
Perustetut hankkeet	53	50	40
Käynnissä olevat hankkeet	143	122	119
Päättäneet hankkeet	57	74	62
Komission ja neuvoston kokoukset, joissa MMM Suomen päävastuuedustaja (koko- usraporttien lukumäärä)	519	558	468
Matkapäivät***	4 581	4 107	3 613
Kotimaa	1 842	1 446	1 326
Muu Eurooppa	2 471	2 343	2 056
Euroopan ulkopuoliset matkat	268	318	231

* Käsittely aloitettu vuoden aikana. Uudella komissiolla on ollut pyrkimys yksinkertaistaa ja vähentää EU-tason sääntelyä. Maatalouspuolella lainsäädäntöä reformeissa niputettu isompiin kokonaisuuksiin, mikä vähentää esitysten ja niitä käsittelevien työryhmien määrää.

** Sisältää kaikki määräraha päätökset.

*** Vuoden 2013 matkapäiviä korjattu.

Laaditut tulossopimukset, kpl

Tehtäväkokonaisuus / ohjattavat organisaatiot	2015
Tutkimus - Luonnonvarakeskus (Luke)	1
Maaseudun kehittäminen - 4H-neuvontaorganisaatiot - ProAgria Keskusten Liitto, ProAgria Svenska lantbrukssällskapetens förbund, ProAgria Keskukset ja vastaavat ruotsinkieliset neuvontaorganisaatiot, maatalouden erikoisneuvontajärjestöt	1 1
Maa- ja elintarviketalous - Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) - Maaseutuvirasto (MAVI) - Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) ** - ELY-keskukset (maa- ja elintarviketalous, maaseudun kehittäminen)* - Aluehallintovirastot *	1 1 - - -
Kala- ja riista- ja porotalous - ELY:jen kalatalousasiat - Suomen riistakeskus - Kalatalouden keskusliitto - Kalastusalueet - Suomen vapaa-ajankalastajien keskusjärjestö	- 1 1 - 1
Vesitalous - Suomen ympäristökeskus - ELY:jen vesitalousasiat	1 -
Metsätalous - Metsähallitus (MH) - Suomen metsäkeskus - Suomen metsäyhdistys - Työtehoseura	1 1 1 1
Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuuri - Maanmittauslaitos (MML)	1
YHTEENSÄ	14

* ELY-keskuksille ja Aveille on laadittu yhteinen strategia-asiakirja 2016-2019, jonka valmisteluun MMMn hallinnonala on osallistunut. MMM osallistuu Avien ja Elyjen strategiseen ohjaukseen yhdessä muiden ministeriöiden kanssa. MMM ohjaa toimialaohjauksessa ELY-keskuksia luonnonvara-asioissa sekä maa- ja elintarviketaloudessa ja maaseudun kehittämisessä (yhdessä Mavin, Eviran ja Tukesin kanssa). Evira ohjaa toiminnallisesti Aluehallintovirastoja elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun liittyvissä asioissa.

** Tulossopimukset laaditaan TEM:n johdolla tulosojausryhmässä, jonka työhön MMM osallistuu.

Hallituksen esitykset (yhteensä 18 kpl):

- Hallituksen esitys kalataloushallinnon uudelleen organisointia koskevaksi lainsäädännöksi
- Hallituksen esitys laiksi Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta
- Hallituksen esitys laiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 6 §:n muuttamisesta
- Hallituksen esitys laeiksi maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain, maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain ja Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain 3 §:n muuttamisesta
- Hallituksen esitys laiksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta
- Hallituksen esitys kansainvälisen viinijärjestön perustamisesta tehdyn sopimuksen irtisanomisesta ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta
- Hallituksen esitys laiksi eläintäutilain muuttamisesta
- Hallituksen esitys laiksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- Hallituksen esitys laiksi paikkatietoinfrastruktuurista annetun lain muuttamisesta
- Hallituksen esitys laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta sekä luonnonsuojelulain ja metsästyslain muuttamisesta
- Hallituksen esitys laiksi eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta
- Hallituksen esitys laeiksi erillisten vesijättöjen lakkauttamisesta kiinteistöinä sekä kiinteistönmuodostamislain ja kiinteistörekisterilain muuttamisesta
- Hallituksen esitys laiksi Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 39 §:n muuttamisesta
- Hallituksen esitys laeiksi kestävä metsätalouden määräraikaisen rahoituslain, metsätuhojen torjunnasta annetun lain ja riistavahinkolain muuttamisesta
- Hallituksen esitys laiksi Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi
- Hallituksen esitys laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta
- Hallituksen esitys laiksi kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta
- Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi siemenkauppain muuttamisesta ja kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain kumoamisesta

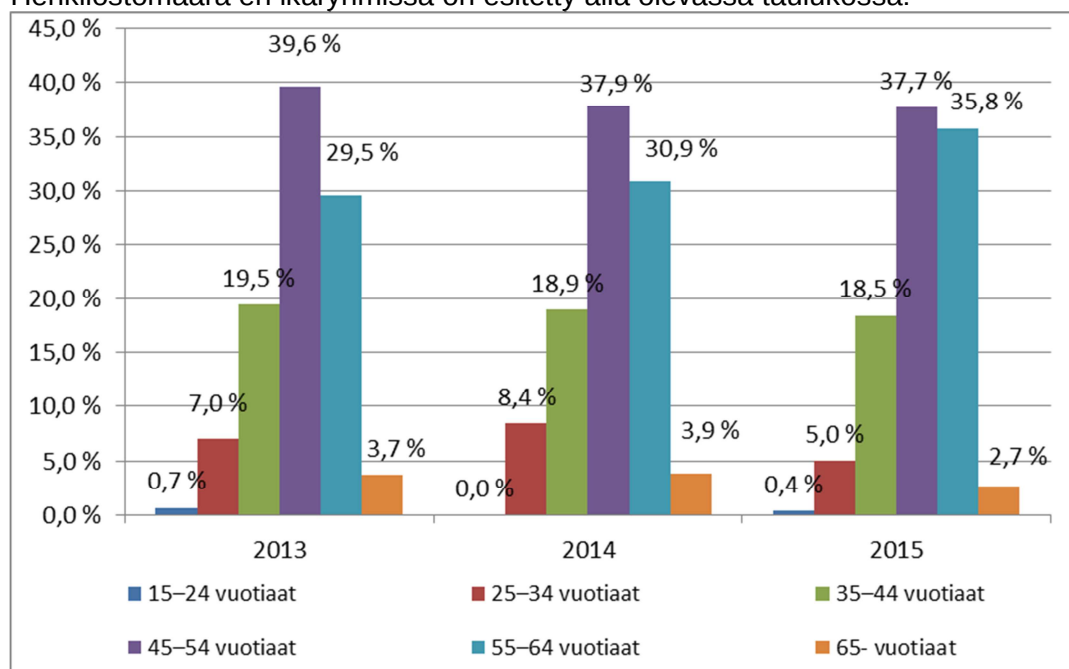
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Ei erillisiä tavoitteita, jotka olisivat liittyneet vain tähän kohtaan. Tähän liittyviä asioita on selostettu otsikoiden 1.3 Toiminnallinen tehokkuus ja 1.9. Arviointien tulokset alla.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2013		2014		2015		Muutos ed. vuoteen, %
Henkilöstön lkm, 31.12.	298	100,00	285	100,00	260	100,00	-8,8
- miehet	107	35,9 %	99	34,7 %	90	34,6 %	-9,1
- naiset	191	64,1 %	186	65,3 %	170	65,4 %	-8,6
Vakinainen henkilöstö	255	85,6 %	258	90,5 %	238	91,5 %	-7,8
- miehet	93	86,9 %	94	94,9 %	85	94,4 %	-9,6
- naiset	162	84,8 %	164	88,2 %	153	90,0 %	-6,7
Määräaikainen henkilöstö	43	14,4 %	27	9,5 %	22	8,5 %	-18,5
- miehet	14	13,1 %	5	5,1 %	5	5,6 %	0,0
- naiset	29	15,2 %	22	11,8 %	17	10,0 %	-22,7
Kokoaikainen henkilöstö	283	95,0 %	275	96,5 %	248	95,4 %	-9,8
- miehet	106	99,1 %	98	99,0 %	87	96,7 %	-11,2
- naiset	177	92,7 %	177	95,2 %	161	94,7 %	-9,0
Osa-aikainen henkilöstö	15	5,0 %	10	3,5 %	12	4,6 %	20,0
- miehet	1	0,9 %	1	1,0 %	3	3,3 %	200,0
- naiset	14	7,3 %	9	4,8 %	9	5,3 %	0,0

Henkilöstömäärä eri ikäryhmissä on esitetty alla olevassa taulukossa:

MMM:n henkilöstöä kuvaavia tunnuslukuja:

	2013	2014	2015	muutos%
Henkilöstön keski-ikä	49,8	50,3	50,9	1,2
- miehet	49,3	49,8	49,9	0,2
- naiset	50,1	50,6	51,4	1,6
Koulutustaso (indeksiluku 1–8)	6,3	6,4	6,3	-1,6
- miehet	6,6	6,7	6,7	0,0
- naiset	6,2	6,2	6,1	-1,6
Henkilöstökulut				
Kokonaistyoimakustannukset, 1 000 €	20 038	19 992	19 224	-3,8
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä työajasta, %	79,9	79,4	79,9	0,6
Tehdyn työajan palkat, prosenttiosuus palkkasummasta	77,1	76,6	77,2	0,8
Välillisten työvoimakustannusten prosenttiosuus tehdyn työajan palkoista	58,4	60,6	59,2	-2,3
Työhyvinvointi				
Työtyytyväisyysindeksi, asteikolla 1–5	3,5	3,5	3,6	2,9
Sairauspoissaolot, tpv/htv	5,8	6,3	5,4	-14,3
Henkilöstöinvestoinnit				
Koulutus ja kehittäminen, euroa/htv	1571,1	1793,5	1 813,6	1,1
Koulutus ja kehittäminen, tpv/htv	2,9	4	3,8	-8,3
Työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen	70,5	64,4	65,3	1,4
Työterveyshuolto (euroa/htv)	517,9	504,5	613	21,6
Henkilöstön arvo, milj. euroa	170	163	151	-7,4

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Kirjanpitoyksikön käytettävissä oli vuonna 2015 budjetoituja varoja 241 milj. euroa. Käytettävissä olevat määrärahat pysyivät suurin piirtein vuoden 2014 tasolla. Budjetoiduista varoista käytettiin 188 milj. euroa vuonna 2015. Lähes kaikki määrärahat olivat maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan määrärahoja, muiden hallinnonalojen määrärahoja käytettiin vain 0,2 milj. euroa. EU:lta saatiin rahoitusta 7 milj. euroa.

1. 6.2 Talousarvion toteutuminen

Tulot

Tulojen kertymissä ei ollut kokonaisuutena merkittävää eroa talousarvioon. Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksessä tulomomenttien kertymä oli 175 milj. euroa (vuonna 2014 vastaavilla momenteilla tulot 167 milj. euroa).

Menot

Kirjanpitoyksikön määrärahojen nettokäyttö vuonna 2015 oli 188 milj. euroa. Se jakautui seuraavasti menomomenttilajeittain, milj. euroa:

– Kulutusmenot (momentin numerotunnus 01–29)	32	(17 %)
– Siirtomenot (30–69)	156	(83 %)
– Sijoitusmenot (70–89)	-	-
Yhteensä	188	(100,0 %)

Kirjanpitoyksikön siirtomenomomenttien (30–69) nettokäyttö 162 miljoonaa euroa jakautui luvuittain seuraavasti, milj. euroa:

– Maaseudun kehittäminen	12	(7 %)
– Maa- ja elintarviketalous	3	(2 %)
– Luonnonvaratalous	136	(84 %)
– Metsähallitus	6	(4 %)
– Hallinto ja tutkimus	4	(3 %)

Arviomäärärahan ylityksiä ei ollut lainkaan 2015. Momentilla 30.40.44. Tuki puuntuotannon kestävyuden turvaamiseen jäi käyttämättä 7 milj. euroa, koska maksatuksissa oli viivettä uuden tietojärjestelmän käyttöönoton takia. Muutoin ei vuonna 2015 jäänyt käyttämättä arviomäärärahoja oleellisia määriä.

Siirrettävien siirtomäärärahojen määrä väheni edelliseen tilinpäätökseen verrattuna. Edellisiltä vuodelta siirtyi 35 milj. euroa vuodelle 2016 kun taas vuodelta 2014 vuodelle 2015 oli siirtynyt 59 milj. euroa. Suurin vuodelle 2016 siirtyvä erä oli momentilla 30.20.47. Kansallinen ruokaketjun kehittäminen (9,5 milj. euroa).

Momentin 30.01.01 (Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot) käyttö oli 22,5 milj. euroa. Vuodelta 2015 vuodelle 2016 siirtyi 8,6 milj. euroa (vastaavasti vuodelle 2014 siirtyvä erä oli 7,7 milj. euroa, eli siirtyvä erä kasvoi 0,9 milj. eurolla). Ministeriö noudatti tiukkaa menopolitiikkaa ja valmistui siten toimintamenoihin kohdistuviin kehyskauden valtion säästöpäätöksiin.

Momentilta 30.01.22 (Tutkimus ja kehittäminen) siirtyi 1,3 milj. euroa vuodelle 2016. Siirtyvä erä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 0,5 milj. euroa.

Momentti 30.20.47 (Elintarvikeketjun kehittäminen) on kolmevuotinen siirtomääräraha. Momentin määrärahasta siirtyi noin 9,5 milj. euroa vuodelle 2016. Siirtyvä erä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 0,9 milj. euroa. Elintarvikeketjun kehittämistyötä toteutetaan pääosin 1–3-vuotisten hankkeiden kautta ja osa siirtyvästä määrärahasta on jo sidottu avustusten myöntöpäätöksillä. Avustuspäätökset maksetaan hankkeiden edistymisen mukaan ja osa avustuspäätöksistä maksetaan hankeajan päättymisen jälkeen.

Momentin 30.40.22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen määrärahasta siirtyi vuodelle 2016 1,9 milj. euroa. Tästä määrärahasta peruutetaan 0,5 milj. euroa vuonna 2016.

Momentilla 30.40.41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen määrärahaa siirtyi vuodelle 2016 2,6 milj. euroa, koska hirvieläinten aiheuttamia vahinkoja aiheutui arvioitua vähemmän vuonna 2015.

Momentilla 30.40.42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen vuodelle 2016 siirtynyt erä oli 4,3 milj. euroa. Siirtyvä erä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 1,7 milj. euroa. Vuonna 2015 aiheutuneiden vahinkojen korvausmääräraha on budjetoitu vuoden 2015 talousarviossa ja siirtyi aiemman käytännön mukaan vuodelle 2016, koska korvaukset maksetaan vasta kun lopullinen korvaustarve on tiedossa (vuoden 2016 puolella).

Momentilla 30.40.45 Metsäluonnon hoidon edistäminen vuodelle 2016 siirtynyt erä oli 2,7 milj. euroa. Siirtyvään erään vaikutti 1.6.2015 voimaan tullut uusi kestävän metsätalouden määrääväinen rahoitusjärjestelmä. Metsäkeskuksen tietojärjestelmäongelmien vuoksi uuden tukijärjestelmän toimeenpano viivästyi ja loppuvuonna saapuneiden ympäristötukihakemusten käsittely siirtyi kuluvalle vuodelle

Valtuudet

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan valtuudet on vuoden 2015 tilijaottelussa osoitettu maa- ja metsätalousministeriön sekä maaseutuviraston kirjanpitoyksiköille. Maa- ja metsätalousministeriön kirjanpitoyksikkö raportoi valtuuksia koskevassa talousarvion toteumalaskelmassaan momenteista 30.31.44, 30.50.31 ja 30.60.44.

Vuoden 2015 talousarviossa myönnettiin momentilta 30.60.44 uutta valtuutta 35 milj. euroa kestävän metsätalouden mukaisille suunnitelman edellyttämille työläjeille. Vuoden 2015 I lisätalousarviossa valtuus nostettiin 45 milj. euroon.

Vuoden 2015 toisessa lisätalousarviossa momentille myönnettiin lisäystä 13,98 milj. euroa ja momentin valtuus nostettiin 65 milj. euroon. Myönnetystä valtuudesta käytettiin 64 992 273 euroa. Vuonna 2015 myönnettyjen valtuuksien käytöstä aiheutui samana vuonna menoja 25,7 milj. euroa. Aikaisempina vuosina myönnettyistä valtuuksista aiheutui menoja vuonna 2015 yhteensä 16 milj. euroa. Valtuuksista johtuva määrärahatarve tuleville vuosille on yhteensä 56,3 milj. euroa.

Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuesta (momentti 30.51.30) aiheutui vuonna 2015 menoja aikaisempina vuosina myönnettyistä valtuuksista 0,012 milj. euroa. Määrärahatarpeeksi arvioidaan tulevina vuosina 0,018 milj. euroa. Valtuudesta aiheutuneet menot kohdentuivat vuonna 2015 momentille 30.40.31. Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotukivaltuutta ei ole myönnetty vuoden 2001 jälkeen. Korkotuen arvioidaan poistuvan vuonna 2019.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 1,97 milj. euroa, jotka lähes kaikki olivat muun toiminnan tuottoja. Muun toiminnan tuotot koostuvat pääasiassa yhteistoiminnan kustannusten korvauksista muilta virastoilta ja laitoksilta sekä lisäksi yhteistoiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusten korvauksista ja tuotoista EU:lta. Ministeriön maksullisen toiminnan tuotot olivat tuotto- ja kululaskelma- ta poiketen 0,001 milj. euroa.

Toiminnan kulut laskivat merkittävästi vuoteen 2014 verrattuna ollen vuonna 2015 32,1 milj. euroa. Toiminnan kulujen väheneminen johtui valtioneuvoston hallintoyksikön perustamisesta. Sisäisten kulujen väheneminen puolestaan on liittynyt bioenergiaan liittyvän määrärahan pienenemiseen.

Rahoitustuotot vähenivät 20 milj. eurolla. Tämä on liittynyt Metsähallituksen voiton tuloutuksen vähenemiseen vuoteen 2014 verrattuna.

Siirtotalouden tuotot EU:lta olivat 6,6 milj. euroa, joissa oli lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 1,9 milj. euroa. Lisäys johtui siitä, että komissio maksoi vuonna 2015 jo Euroopan meri- ja kalatalousra- hastoon liittyviä tuloja.

Siirtotalouden kulut pienenivät 4 prosentilla verrattuna edelliseen vuoteen. Suurin sektorikohtainen muutos tapahtui siirtotalouden kuluissa voittoa tavoittelemattomille yhteisöille (-10 %). Suurimmat siirtotalouden kulujen erät olivat tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (58 milj. euroa) ja valtionapu Suomen metsäkeskukselle (43 milj. euroa). Yhteensä ministeriön siirtotalouden kulut oli- vat 156 milj. euroa.

Ministeriön keräämät tuotot veroista ja pakollisista maksuista sisältävät kalastukseen, metsästyk- seen ja riistanhoitoon sekä hevosurheiluun liittyviä maksuja. Tuotot pysyivät vuonna 2014 vuoden 2013 tasolla.

Maa- ja metsätalousministeriön laskennallinen kulujäämä vuonna 2015 oli 44 milj. euroa.

1.6.4 Tase

Taseen kansallisomaisuuden arvo oli 0,1 milj. euroa, joka koostui Metsähallitukselle siirtämättömistä luonnonsuojelutarkoituksiin hankituista maa- ja vesialueista. Kyseinen erä oli pienentynyt merkittä- västi vuoden 2014 tasoon verrattuna. Käyttöomaisuuden aineettomien hyödykkeiden arvo taseessa oli 4,6 milj. euroa. Erä koostui lähinnä kala- ja riistatalouden valmiista ja keskeneräisistä atk- järjestelmistä.

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset sisältävät Metsähallituksen peruspää- oman ja muun pääoman ehdoin sijoitetut pääomat sekä ministeriön hallussa olevat osakkeet. Tämä taseen erä kasvoi 7 milj. euroa Metsähallituksen pääoman kasvun myötä.

Pitkäaikaisiin saamisiin sisältyvät myönnetty metsänparannuslainat, Venäjän federaation joukkovel- kakirjalainat ja Metsähallituksen saamat valtionperinnöt ja maa-alueiden hallinnansiirrot siltä osin kuin niitä ei ole vielä otettu peruspääomaan.

Ministeriön lyhytaikaiset saamiset kasvoivat 3 milj. eurolla. Erän kasvu johtui metsänparannustöiden ennakoiden kasvusta.

Kirjanpitoyksikön valtion pääoma kasvoi 1,5 milj. eurolla. Valtion pääoman muutokseen vaikuttavat edellisen vuoden kulujaama sekä siirrot koskien valtion yleisiä maksuliiketulo- tai menotilejä. Lisäksi valtion pääomaan vaikuttavat hallinnan siirtokirjaukset kirjanpitoyksiköiden välillä.

Taseen lyhytaikaiset velat olivat 8 milj. euroa. Lyhytaikaisten velkojen suurin erä oli siirtovelat 4 milj. euroa, joka muodostui suurimmaksi osaksi lomapalkkaveloista. Ministeriön ostovelat olivat 2,6 milj. euroa.

Taseen loppusumma vuonna 2015 oli 3 724 514 141,95 euroa.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Arvioinnin toteuttamistapa

Arviointi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta maa- ja metsätalousministeriössä vuonna 2015 perustuu osastoilla ja yksiköissä järjestettyihin arviointikokouksiin, sisäisen tarkastuksen työhön ja koordinointiin muuhun käytössä olleeseen arviointimateriaaliin. Arviointi perustuu valtiovarainministeriön suosittelemaan COSO-ERM -viitekehykseen.

Johtopäätökset

Maa- ja metsätalousministeriössä on talousarvioasetuksen 69 §:n mukaisesti toteutettu toiminnan laajuuteen ja sisältöön nähden riittävät menettelyt talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden suhteen sekä hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamiseksi. Lisäksi johtamisen ja ohjaamisen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta on pyritty varmistamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja kattavuutta parantamalla ja kehittämällä.

Maa- ja metsätalousministeriön vastattavana tai välitettävänä olevien varojen hoito ja muille virastoille ja laitoksille siirretyt tehtävät, joista maa- ja metsätalousministeriö vastaa, ovat toteutuneet talousarviolain ja -asetuksen mukaisesti.

Käytössä olevat menettelyt antavat kohtuullisen varmuuden sisäisen valvonnan toimivuudesta maa- ja metsätalousministeriössä.

Olellaisimmat kehittämiskohteet

- Maa- ja metsätalousministeriön tulosohejauksessa olevien organisaatioiden ja hallinnonalan rakenteellinen kehittäminen sekä strategisten kokonaisuuksien ja toimenpiteiden toteuttaminen ja jalkauttaminen ovat antaneet vahvan pohjan ja lähtökohdan ministeriön ja koko hallinnonalan sopeuttamistoimille ja kärkihankkeiden aloittamiselle. Näillä toimenpiteillä vahvistetaan edelleen kärkihankkeiden konkretisoitumista ja tavoiteltavia hyötyjä ml. strategisen tutkimuksen tuki kärkihankkeille.
- Sopeuttamistoimenpiteiden seurannassa ja niiden muutostarpeiden arvioinnissa kehitetään tarvittaessa henkilöstösuunnittelun ja resursoinnin arvioinnin työvälineitä ja toimenpiteitä. Hallinnonalan viestinnän painopisteitä on suunnattu ja suunnataan jatkossa kärkihankkeita tukeviin kokonaisuuksiin. Tietohallintahankkeiden ml. hallinnonalan digitalisoinnin ja tietoturvan johtamista ja toteutuksen hallintaa sekä kustannustietoisuutta kehitetään edelleen.

1.8 Arviointien tulokset

Maa- ja metsätalousministeriötä koskevia kokonaisarviointeja tehtiin vuonna 2015 seuraavasti:

Toimenpiteet / tavoitteet	Toteutuma
Hallituksen lähiruokaohjelman ulkopuolinen arviointi (TK-Eval). Tavoitteena oli selvittää ohjelman tavoitteiden ja jo toteutettujen toimenpiteiden osuvuutta. Kirsi Viljanen/Ruokaosasto	Arviointi valmistui suunnitelman mukaisesti keväällä 2015. Arvioinnin mukaan tavoitteet ovat edelleen oikeansuuntaiset eikä niihin, tai esitettyihin toimenpiteisiin esitetty muutoksia. Ohjelma on tunnettu toimijoiden kesken, ja sen koetaan antavan yhteisen suunnan alan kehittämiselle. Ohjelman työkaluista eniten tunnettuja ovat hankkeet, ja niissä aikaansaatuja aineistoja pidettiin hyvinä. Arviointi toivoi jatkossa panostusta edelleen elintarvikealan lainsäädännön perkaamiseen ja alkutuotannon edellytysten, erityisesti suoramyyntien edistämiseen. Tämä työ on käynnissä. Arviointi esitti yksiselitteisesti ohjelman toimeenpanon jatkamista. Lähiruokaohjelman jatko on kirjattu pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan.
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007–2013 jälkiarviointi. Maaseutuohjelmasta teetettiin ulkopuolinen jälkiarviointi, jonka tekijänä oli Suomen Aluetutkimus FAR /Aluekehityssäätökumppaninaan Pellervon taloustutkimus PTT, Fin-Auguuri Oy, Oulun yliopisto AIKOPA (ent. Lönnrot-instituutti). Eero Pehkonen/Ruokaosasto	Arvioinnin mukaan yleisesti maaseutuohjelmaa toteutettaessa syntyneet vaikutukset ovat edistäneet sen päämäärien saavuttamista ja painopistealueiden toteutumista. Ohjelman merkittävimpinä myönteisinä vaikutuksina nousivat esille yhteisöllisyyden ja yhteistyön lisääntyminen, yrittäjyyden ja pienyritystoiminnan vahvistuminen ja monipuolistuminen sekä maa- ja elintarviketalouden säilyminen ja kehittyminen. Ohjelmalla on yleisesti vaikutettu ympäristön huomioon ottavaan toimintatapaan; puolet ympäristötukea saaneista viljelijöistä katsoi toimintansa muuttuneen aiempaa ympäristöystävällisemmäksi ja vain 7 % oli väitteestä eri mieltä. Vastaavasti suurimpina heikkouksina nousivat esille kokeilevan kehittämisen ja joustavan toiminnan vaikeus, potentiaalisten toimijoiden ja toimintojen jääminen ohjelman ulkopuolelle sekä isompien kokonaisuuksien rakentamisen vaikeus. Raskas byrokratia ja monimutkaisuus ovat olleet suurimpia haasteita, kun tarkastellaan ohjelman kilpailukykyä ja houkuttavuutta maaseudun kehittämispolitiikan välineenä.
Kansainvälisyys ja paikalliskehittäminen - Selvitys kansainvälisistä Leader-hankkeista 2007-2013. Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti. Sanna Sihvola/Ruokaosasto	Selvitys valmistui suunnitelman mukaisesti syksyllä 2015. Selvityksessä tarkasteltiin kansainvälistä yhteistyötä ja kansainvälisiä hankkeita, joita toteutettiin osana Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman Leader-toimintatapaa ohjelmakaudella 2007–2013. Ohjelmakaudella 2007–2013 Suomessa toteutettiin 94 valtioiden välistä kansainvälistä yhteistyöhanketta ja 86 yhteistyöhön valmistavaa esiselvityshanketta. Kansainväliseen hanketoimintaan sidottiin 9,63 miljoonaa euroa julkista rahoitusta. Kansainväliset hankkeet olivat pääosin yleishyödyllisiä kehittämishankkeita, joiden tavallisimmat teemat liittyivät nuorisoon, matkailuun ja kulttuuriin. Hankkeet ovat edistäneet oppimista ja ruokkineet innostusta ja niiden kautta on saatu uusia ideoita ja toimintamalleja oman alueen kehittämiseen. Hankkeita toteuttivat tavallisimmin yhdistykset ja järjestöt. Kansainvälinen hankeaktiivisuus vaihteli Suomessa voimakkaasti alueittain. Kokonaisuutena Suomi kuului EU:n laajuisissa vertailuissa kaikkein aktiivisimmin kansainvälisiä hankkeita toteuttaneiden maiden joukkoon. Kansainvälisten hankkeiden määrä nousi ohjelmakausien välillä 19 hankkeen verran 94 hankkeeseen ja hankkeiden keskikoko kasvoi lähes kaksi kertaa edelliseltä kaudelta suuremmaksi nousten noin 85 000 euroon. Selvityksen perusteella kävi ilmi mm, että kansainvälisten hankkeiden ja verkostojen syntyyn vaikuttavat monet toisiinsa kietoutuvat seikat. Lähtökohtana on hakijan omat ideat ja verkostot. Toimintaryhmän rooli nousee merkittäväksi usean osatekijän kautta, kuten mahdollistava strategia-asiakirja, aikaisempi hanketoiminta ja verkostosuhteet eurooppalaisiin "sisarryhmiin" ja moniin muihin tahoi-

Toimenpiteet / tavoitteet	Toteutuma
	hin. Keskeisenä havaintona voidaan nostaa esiin kansainvälisen koordinaattorin tai muun pätevytyneen resurssihenkilön vaikutus kansainvälisen toiminnan aktiivisuuteen ja jatkuvuuteen. Kansainvälisten hankkeiden neuvonnalle on olemassa jatkuva ja kasvava tarve. Selvityksen suosituksia ja johtopäätöksiä on hyödynnetty ohjelmakauden 2014-2020 toimeenpanossa.
Alueellisten ja paikallisten kehittämissuunnitelmien toteuttaminen kaudella 2007–2013 -selvitys Management design intelligence (MDI) ja konsortio Sanna Sihvola/Ruokaosasto	Selvityksessä tarkasteltiin ohjelmakauden 2007–2013 alueellisten (15 kpl) ja paikallisten (55 kpl) maaseudun kehittämissuunnitelmien toteuttamista ja vaikuttavuutta. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma kaudella 2007–2013 oli laaja ja mahdollistava kokonaisuus. Ohjelmassa annettiin strategisella valinnalla tilaa alueellisille ja paikallisille painotuksille. Alueelliset suunnitelmat tehtiin yleisluonteisiksi ja mahdollistaviksi. Yksi toimintaryhmätyön keskeinen lisäarvotekijä on kyky aktivoida resursseja oman toiminta-alueensa kehittämiseen. Seurantatietojen puutteellisuus haittasi johtopäätösten tekemistä. Alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen osallistui laaja joukko toimijoita paikalliselta, alueelliselta ja kansalliselta tasolta. Ohjelmakauden 2007–2013 ansioksi nähdään yhteistyön paraneminen alueiden sisällä, alueiden välillä ja eri toimijatasojen välillä. Maaseudun kehittäjät ovat selvityksen mukaan pääosin tyytyväisiä ohjelmakauden toteutukseen.
Syksyllä 2015 valmistui Luonnonvarakeskuksen johtaman konsortion tekemä selvitys eläinten hyvinvointituen vaikutuksista. Selvitys on osa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman vaikutusten arviointia. Tiina Malm, Leena Anttila/Ruokaosasto	Yleisin syy eläinten hyvinvoinnin tukeen sitoutumiseen on vastauksen perusteella halu parantaa tuotantoeläinten hyvinvointia ja sitä kautta tilan taloudellista tulosta. Nauta- ja sikatilallisten antamien arvioiden perusteella eläinten hyvinvoinnin tuen tavoitteet ovat täyttyneet hyvin. Yli 80 % kyselyyn vastanneista tilallisista koki, että eläinten hyvinvoinnin tukeen sitoutuminen on parantanut tilan eläinten hyvinvointia. Lisäksi lähes 80 % vastaajista ilmoitti, että heidän omat tietonsa eläinten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ovat lisääntyneet. Kyselyyn vastanneiden viljelijöiden mielestä merkittävin yksittäinen eläinten hyvinvoinnin tuen käytännön vaikutus on ollut eläintilojen kuivituksen parantaminen. Noin 70 % nautatilallisista ja noin 50 % sikatilallisista koki, että eläinten hyvinvointitoimilla on ollut vaikutusta eläinten terveyteen. Noin 60 % kaikista kyselyyn vastanneista viljelijöistä puolestaan näki, että eläinten hyvinvointitoimilla on ollut vaikutusta eläinten käyttäytymiseen. Tarkastajille, maaseutuelinkeinoviranomaisille, neuvojille ja eläinlääkäreille suunnatun kyselyn avulla haettiin tukeen sitoutumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden näkemyksiä eläinten hyvinvoinnin tuen vaikutuksista ja sen mahdollisista ongelmakohtista. Asiantuntijakyselyn keskeinen tulos oli, että eläinten hyvinvointi ja eläinten terveys olivat parantuneet sitoumuskaudella. Tuen tavoitteet olivat asiantuntijoiden mielestä pääsääntöisesti toteutuneet. Asiantuntijoiden mielestä parhaiten toteutunut tavoite oli eläinten hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden parempi ymmärrys. Asiantuntijat olivat lähes yksimielisiä viljelijöiden lisäkoulutuksen ja neuvonnan tarpeellisuudesta.
Hallituksen luomualan kehittämisohjelman väliarviointi Tavoite oli kerätä virkatyönä yhteen tehdyt toimenpiteet ja arvioida jatkossa vaadittavia toimia ohjelman tavoitteisiin pääsemiseksi vuoteen 2020. Leena Seppä/Ruokaosasto	Ohjelman ensimmäinen tavoite, luomutuotannon lisääminen, on edistynyt hyvin ja siihen on ollut helpoin vaikuttaa hallinnon keinoin. Toista tavoitetta, luomuelintarvikkeiden valikoiman monipuolistaminen, on jo vaikeampi edistää hallinnon keinoin mutta esim. säädösmuutoksilla tässä on onnistuttu. Myös uusi maaseudun kehittämisohjelma antaa paljon tukea tavoitteen saavuttamiseen. Kolmas tavoite, luomuruuan saatavuuden parantaminen vähittäiskaupan ja ammattikeittiöiden kautta on vaikein edistää hallinnon keinoilla. Mutta tässäkin meneillään oleva säädösmuutos auttaa osaltaan. Tiedon jakamisella ja asenteiden muokkaamisella on tässä tärkeä merkitys.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Väärinkäytökset ja rikokset

Väärinkäytöksiä tai rikoksia ei havaittu vuonna 2015.

Takaisinperinnät

Luku	Päätökset, kpl	Kuittaus/ Takaisin- perintä	Kansallinen rahoitusosuus, 1000 euroa	EU- rahoitusosuus, 1000 euroa
30.01. Hallinto	1	Takaisinperintä	1	0
<i>Yhteensä</i>	1		1	0

Yllämainitun tapauksen osalta perintä oli suoritettu onnistuneesti vuoden 2015 aikana.

2. Talousarvion toteumalaskelma

	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2015	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi					
11. Verot ja veroluonteiset tulot	911,40	0	0,00	0,00	0 %
11.04.01. Arvonlisävero	911,40	0	0,00	0,00	0 %
12. Sekalaiset tulot	36 230 903,46	56 207 172	55 630 307,85	-576 864,17	99 %
12.30.01. EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot	475 754,14	0	0,00	0,00	0 %
12.30.03. Elinkeinokalatalouden kehittämiseen saatavat tulot EU:lta	3 702 853,12	5 000 000	5 932 570,16	932 570,16	119 %
12.30.04. EU:lta saatavat muut tulot	509 952,90	854 938	854 937,79	0,00	100 %
12.30.20. Valtion osuus totopeleistä saadusta tulosta	924 438,60	1 080 000	919 178,83	-160 821,17	85 %
12.30.41. Tenojoen kalastuslupamaksut	434 572,00	500 000	440 289,50	-59 710,50	88 %
12.30.42. Hirvieläinten metsästysmaksut	3 566 324,00	3 703 281	3 703 281,00	0,00	100 %
12.30.43. Viehekalastusmaksut	3 354 990,12	0	0,00	0,00	0 %
12.30.44. Kalastuksenhoitomaksut	5 958 198,66	9 580 000	8 357 066,34	-1 222 933,66	87 %
12.30.45. Riistanhoitomaksut	10 120 350,87	10 240 000	10 174 031,00	-65 969,00	99 %
12.30.99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	627 715,19	15 458 465	15 458 465,28	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	6 299 099,95	9 603 831	9 603 830,74	0,00	100 %
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	256 653,91	186 657	186 657,21	0,00	100 %
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	130 047 549,14	110 030 394	110 030 394,29	0,00	100 %
13.01.05. Korot muista lainoista	46 652,86	29 370	29 369,97	0,00	100 %
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot (netto)	896,28	1 024	1 024,32	0,00	100 %
13.03.01.1 Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	896,28	1 024	1 024,32	0,00	100 %
13.05.01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	130 000 000,00	110 000 000	110 000 000,00	0,00	100 %
15. Lainat	502 784,93	304 246	304 246,12	0,00	100 %
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	502 784,93	304 246	304 246,12	0,00	100 %
Tuloarviotilit yhteensä	166 782 148,93	166 541 812	165 964 948,26	-576 864,17	100 %

Pääluokan, momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTAt)	Talousarvion 2015 määrärahojen		Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2015	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia	224 548,79	0	0,00	0,00	0,00	0,00	292 977,72	292 977,72	194 629,34	98 348,38
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)	24 548,79						101 896,50	101 896,50	101 896,50	0,00
23.01.22. Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta (siirtomääräraha 3 v)	200 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	191 081,22	191 081,22	92 732,84	98 348,38
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	0,00	36 000	0,00	36 000,00	36 000,00	0,00	71 500,00	107 500,00	19 263,97	88 236,03
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)		36 000	0,00	36 000,00	36 000,00	0,00	71 500,00	107 500,00	19 263,97	88 236,03
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	0,00	2 786	2 786,46	0,00	2 786,46	0,00	11 610,23	11 610,23	11 610,23	0,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot (arviomääräraha)		2 786	2 786,46		2 786,46	0,00				
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)							11 610,23	11 610,23	11 610,23	0,00
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	230 025 995,31	201 833 190	164 225 739,46	29 477 667,70	193 703 407,16	8 129 900,51	39 346 707,48	169 631 507,82	124 447 719,35	35 579 957,73
30.01.01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	29 437 194,00	23 478 875	14 907 227,57	8 571 647,43	23 478 875,00	0,00	7 645 445,80	31 124 320,80	22 552 673,37	8 571 647,43
30.01.01.1. Ministeriön kulutusmenot		10 642 875	4 505 500,35	6 137 374,65	10 642 875,00	0,00		10 642 875,00	4 505 500,35	6 137 374,65
30.01.01.2. Ministeriön palkkaukset		12 794 438	10 360 165,33	2 434 272,67	12 794 438,00	0,00		12 794 438,00	10 360 165,33	2 434 272,67
30.01.01.3. Tekninen apu		41 562	41 561,89	0,11	41 562,00	0,00		41 562,00	41 561,89	0,11
30.01.21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	669 000,00	1 297 000	17 258,79	1 279 741,21	1 297 000,00	0,00	473 659,64	1 770 659,64	462 849,34	1 279 741,21
30.01.21.1. Suomen ja Kiinan välisten vientitodistusten sähköisen järjestelmän kehittäminen (EK) (Enintään)		600 000	0,00	600 000,00	600 000,00	0,00		600 000,00	0,00	600 000,00
30.01.21.2. Muu elintarvikkeiden viennin edistäminen (EK) (Enintään)		70 000	0,00	70 000,00	70 000,00	0,00		70 000,00	0,00	70 000,00
30.01.21.3. Muu kansainvälinen yhteistyö		627 000	17 258,79	609 741,21	627 000,00	0,00		627 000,00	17 258,79	609 741,21
30.01.22. Tutkimus ja kehittäminen (nettob) (siirtomääräraha 3 v)	1 347 000,00	1 593 000	560 390,36	1 032 609,64	1 593 000,00	0,00	1 775 662,00	3 368 662,00	2 065 627,27	1 303 034,73
30.01.29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot (arviomääräraha)	1 640 522,37	1 117 151	1 117 150,51		1 117 150,51	0,00				
30.01.40. Bioenergiatuotannon avustukset (siirtomääräraha 3v)	0,00			0,00	0,00	0,00	350 000,00	350 000,00	180 339,14	0,00
30.01.66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	4 114 000,00	3 744 000	3 743 936,97	163,03	3 744 000,00	0,00	188 923,88	3 932 923,88	3 932 760,85	163,03
30.10.44.2. Kalataloudelle maksettava tuki (EK) (Enintään) (siirtomääräraha 3 v)	600 000,00			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
30.10.50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	7 068 000,00	6 568 000	6 273 943,35	294 056,65	6 568 000,00	0,00	762 303,49	7 330 303,49	7 036 246,84	294 056,65
30.10.54. Hevostalouden edistäminen tolopeleistä valtion osuutena kertyvillä varoilla (siirtomääräraha 2 v)	952 000,00	912 000	593 783,00	318 217,00	912 000,00	0,00	322 035,00	1 234 035,00	720 256,00	318 217,00
30.10.55. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)	4 220 000,00	4 170 000	4 170 000,00		4 170 000,00	0,00				

30.20.20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)		80 000	20 742,94		20 742,94	59 257,06				
30.20.20.2. Eläintautitorjunnan ja -suojelelun menot (KPY)		80 000	20 742,94		20 742,94	59 257,06				
30.20.46. Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)							475 032,82	475 032,82	472 822,28	0,00
30.20.46.3. Kansalliset markkinoinnin ja tuotannon kehittämistoimet							475 032,82	475 032,82	472 822,28	0,00
30.20.47. Kansallinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	8 204 000,00	3 909 000	116 632,63	3 792 367,37	3 909 000,00	0,00	7 366 608,27	11 275 608,27	1 775 164,07	9 500 444,20
30.20.47.1. Ruokaketjun kehittämishankkeet	4 524 000,00	1 200 000	0,00	1 200 000,00	1 200 000,00	0,00	2 724 000,00	3 924 000,00	0,00	3 924 000,00
30.20.47.2. Muu ruokaketjun kehittäminen	2 000 000,00	729 000	20 873,62	708 126,38	729 000,00	0,00	1 973 785,18	2 702 785,18	285 552,71	2 417 232,47
30.20.47.3. Luomualan ja lähiruuan ohjelmat	1 580 000,00	1 580 000	92 732,34	1 487 267,66	1 580 000,00	0,00	1 483 687,62	3 063 687,62	301 449,22	2 762 238,40
30.20.47.4. Valtionapu Savon koulutusyhtymäEcoCentralle	100 000,00						50 000,00	50 000,00	50 000,00	0,00
30.20.47.5. Peruna-alan kehittämis- ja menekinedistämistoimenpiteet		400 000	3 026,67	396 973,33	400 000,00	0,00	0,00	400 000,00	3 026,67	396 973,33
30.20.60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)	354 000,00	400 000	400 000,00		400 000,00	0,00				
30.20.61. Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 3 v)		250 000	250 000,00	0,00	250 000,00	0,00		250 000,00	250 000,00	0,00
30.20.62. Eräät valtionavut (siirtomääräraha 2 v)		700 000	200 000,00	500 000,00	700 000,00	0,00	0,00	700 000,00	200 000,00	500 000,00
30.20.62.2. Valtionavut valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille (EK) (Enintään)		100 000	100 000,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	100 000,00	100 000,00	0,00
30.20.62.3. Valtionapu Helsingin yliopistolle (KPY)		500 000	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	500 000,00	0,00	500 000,00
30.20.62.4. Eläinkokeita korvaavat vaihtoehtoiset tutkimusmenetelmät (KPY)		100 000	100 000,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	100 000,00	100 000,00	0,00
30.30.20. Eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)	716 185,08									
30.30.20.01. Valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille myönnettävät valtionavut (EK) (enintään)	100 000,00									
30.30.20.08. Eläintautitorjunnan, -suojelelun ja -lääkintähuollon menot	66 185,08									
30.30.20.09. Muut valtionavut	450 000,00									
30.30.20.10. Eläinkokeita korvaavat vaihtoehtoiset tutkimusmenetelmät	100 000,00									
30.30.41. Eräät korvaukset (siirtomääräraha 2v)	300 000,00						285 444,49	285 444,49	280 438,33	0,00
30.30.41.6. Kasvinterveiden neuvonta ja riskinhallinnan kehittäminen	300 000,00						285 444,49	285 444,49	280 438,33	0,00
30.40.21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (nettob) (siirtomääräraha 3 v)		637 000	267 007,36	369 992,64	637 000,00	0,00	0,00	637 000,00	267 007,36	369 992,64
30.40.22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)		7 471 000	5 579 811,57	1 891 188,43	7 471 000,00	0,00	0,00	7 471 000,00	5 579 811,57	1 891 188,43
30.40.22.1. Muu luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (enintään)		3 971 000	2 616 221,57	1 354 778,43	3 971 000,00	0,00	0,00	3 971 000,00	2 616 221,57	1 354 778,43
		3 500 000	2 963 590,00	536 410,00	3 500 000,00	0,00	0,00	3 500 000,00	2 963 590,00	536 410,00
30.40.40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)		571 239	0,00		0,00	571 239,00				
30.40.41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	2 862 023,76	2 568 000	0,00	2 568 000,00	2 568 000,00	0,00	2 293 958,00	4 861 958,00	1 030 537,10	2 568 000,00
30.40.42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	6 686 311,13	5 708 582	1 405 904,85	4 302 677,49	5 708 582,34	0,00	267 255,67	5 975 838,01	1 673 160,52	4 302 677,49

30.40.44. Tuki puuntuotannon kestävygden turvaamiseen (arviomääräraha)		65 210 000	57 710 595,55		57 710 595,55	7 499 404,45				
30.40.45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)		6 027 000	3 284 862,09	2 742 137,31	6 027 000,00	0,00	0,00	6 027 000,00	3 284 862,09	2 742 137,31
30.40.46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)		42 720 000	42 720 000,00	0,00	42 720 000,00	0,00	0,00	42 720 000,00	42 720 000,00	0,00
30.40.50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	10 240 000,00	10 030 000	10 006 458,10	23 541,90	10 030 000,00	0,00	523 616,53	10 553 616,53	10 530 074,63	23 541,90
30.40.51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	2 539 000,00	2 911 623	2 247 085,95	664 654,87	2 911 740,82	0,00	150 395,04	3 062 018,04	2 397 363,17	664 654,87
30.40.51.1. Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry (EK)	100 000,00	100 000	100 000,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	100 000,00	100 000,00	0,00
30.40.51.2. Muu kalatalouden edistäminen	2 439 000,00	2 811 623	2 146 968,13	664 654,87	2 811 623,00	0,00	150 395,04	2 962 018,04	2 297 363,17	664 654,87
30.40.52. Kalastuslupamaksujen palautukset ja saimaannorpan suojeleluun liittyvät sopimuspalkkiot (arviomääräraha)		9 838,61								
30.40.52.1. Kalastuslupamaksujen palautukset		9 838,61								
30.40.53. Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)		1443 000	1092 427,00	350 573,00	1443 000,00	0,00		1443 000,00	1092 427,00	350 573,00
30.40.53.1. Avustukset metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen (EK)		600 000	249 427,00	350 573,00	600 000,00	0,00		600 000,00	249 427,00	350 573,00
30.40.53.2. Föreningen för Skogskultur rf (EK)		30 000	30 000,00	0,00	30 000,00	0,00		30 000,00	30 000,00	0,00
30.40.53.3. Työteho-seura ry (EK)		349 000	349 000,00	0,00	349 000,00	0,00		349 000,00	349 000,00	0,00
30.40.53.4. Mustilan Kotikunnas -säätiö (EK)		30 000	30 000,00	0,00	30 000,00	0,00		30 000,00	30 000,00	0,00
30.40.53.5. Suomen metsäyhdistys ry (EK)		434 000	434 000,00	0,00	434 000,00	0,00		434 000,00	434 000,00	0,00
30.40.62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	7 366 000,00	2 016 720	1 290 620,87	726 099,13	2 016 720,00	0,00	930,85	2 017 650,85	1 291 551,72	726 099,13
30.40.62.3. Kansalliset toimenpiteet	1 560 000,00	936 720	210 620,87	726 099,13	936 720,00	0,00	930,85	937 650,85	211 551,72	726 099,13
30.40.62.3.1. Poistokalastus	150 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
30.40.62.3.2. Muut kansalliset toimenpiteet	1 410 000,00	936 720	210 620,87	726 099,13	936 720,00	0,00	930,85	937 650,85	211 551,72	726 099,13
30.40.62.4. EMK(R)-hankkeiden EU:n rahoitusosuudet	1 555 000,00	1 080 000	1 080 000,00	0,00	1 080 000,00	0,00	0,00	1 080 000,00	1 080 000,00	0,00
30.40.62.5. EMK(R)-hankkeiden kansallinen rahoitusosuus	1 605 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
30.40.62.6. Valvonta- ja jäljitettävyyssjärjestelmien EU:n rahoitusosuudet	2 052 000,00					0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
30.40.62.7. Valvonta- ja jäljitettävyyssjärjestelmien kansallinen rahoitusosuus	594 000,00					0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
30.40.83. Lainat puuntuotannon kestävygden turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)		50 000	0,00	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00	50 000,00	0,00	50 000,00
30.50.20. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (netto) (siirtomääräraha 3v)	784 000,00						0,28	0,28	0,00	0,28
30.50.31. Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	640 000,00						0,00	0,00	0,00	0,00
30.60.41. Metsäpuiden siemenhuolto (siirtomääräraha 2 v)	200 000,00					81 797,00	81 797,00	81 797,00	0,00	0,00
30.60.42. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2v)	44 043 000,00					0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
30.60.43. Eräät korvaukset (arviomääräraha)	640,00									
30.60.43.1. Metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain mukaiset korvaukset sekä äkillisten metsätuhojen kartoitus	640,00									
30.60.44. Tuki puuntuotannon kestävygden turvaamiseen (arviomääräraha)	59 706 279,76									
30.60.44.1. Metsänhoito- ja perusparannustöiden tuki	59 226 462,26									
30.60.44.2. Kokeilu- ja selvitystoiminta (EK) (enintään)	479 817,50									
30.60.45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	6 527 000,00					600 406,01	600 406,01	471 526,86		113 787,83
30.60.47. Pienpuun energiatuki (siirtomääräraha 2 v)	20 000 000,00					15 763 232,71	15 763 232,71	7 838 433,22		0,00
30.60.50. Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	2 343 000,00					0,00	0,00	0,00		0,00
30.60.50.01 Föreningen för Skogskultur rf (EK)	30 000,00					0,00	0,00	0,00		0,00
30.60.50.02. Työteho-seura ry (EK)	349 000,00					0,00	0,00	0,00		0,00
30.60.50.03. Mustilan Kotikunnas-säätiö (EK)	30 000,00					0,00	0,00	0,00		0,00
30.60.50.04. Suomen Metsäyhdistys ry (EK)	434 000,00					0,00	0,00	0,00		0,00
30.60.50.05. Metsätalouden kehittämisskeskus Tapio (EK)	1 500 000,00					0,00	0,00	0,00		0,00
30.60.50.06. Metsätalouden kehittämisskeskus Tapio (EK)										
30.60.50.07. Oulun yliopisto (EK)										
30.60.83. Lainat puuntuotannon kestävygden turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)	10 000,00					20 000,00	20 000,00	9 989,62		10 000,00
30.63.50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)	6 387 000,00	6 250 000	6 250 000,00	0,00	6 250 000,00	0,00	0,00	6 250 000,00	6 250 000,00	0,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	18 892,85					0,00	0,00	0,00		0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja gityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	18 892,85					0,00	0,00	0,00		0,00
32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	18 892,85					0,00	0,00	0,00		0,00
32.30.51.07.1. Palkkaukset	18 892,85					0,00	0,00	0,00		0,00
Määrärahatilit yhteensä	230 269 436,95	201 871 976	164 228 525,92	29 513 667,70	193 742 193,62	8 129 900,51	39 722 795,43	170 043 595,77	124 673 222,89	35 766 542,14

Kirjanpitoyksikön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2015 valtuudet						Talousarviomenot 2015	Määräraha-tarve 2016	Määräraha-tarve 2017	Määräraha-tarve 2018	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2016 TA:ssa						
30.51.30. Vesihuoltolaitteiden korkotuki*	6 086							12	12	5	1	0	18
Aikaisempien vuosien valtuudet	6 086							12	12	5	1	0	18
30.31.44. Tuki puuntuotannon	207 592							37	64	36	26	7	133
Aikaisempien vuosien valtuudet	207 592							37	64	36	26	7	133
30.60.44. Tuki puuntuotannon	619 690	65 000		65 000	64 992	7 727		41 699	35 166	11 849	5 120	4 026	56 161
Aikaisempien vuosien valtuudet	619 690							16 017	8 537	4 660	2 120	1 533	16 850
Vuonna 2015 käytettävissä olleet valtuudet		65 000		65 000	64 992	7 727		25 682	26 629	7 189	3 000	2 493	39 311
Yhteensä	833 368	65 000	0	65 000	64 992	7 727	0	41 748	35 242	11 890	5 147	4 033	56 312
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	833 368							16 066	8 613	4 701	2 147	1 540	17 001
- korkotukivaltuudet	0							12	12	5	1	0	18
Vuonna 2015 käytettävissä olleet valtuudet, josta		65 000	0	65 000	64 992	7 727	0	25 682	26 629	7 189	3 000	2 493	39 311
- korkotukivaltuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* Momentin 30.51.30 valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve kohdentuvat talousarviossa momentille 30.50.31.

** Momentin 30.31.44 valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve kohdentuvat talousarviossa momentille 30.60.44.

3. Tuotto- ja kululaskelma

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2015 - 31.12.2015		1.1.2014 - 31.12.2014	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	1 286,60		40 771,76	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	50,46		50,46	
Muut toiminnan tuotot	<u>1 968 285,57</u>	1 969 622,63	<u>3 207 339,45</u>	3 248 161,67
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	81 183,96		486 981,67	
Henkilöstökulut	18 637 382,34		20 019 345,07	
Vuokrat	496 141,04		2 779 570,30	
Palvelujen ostot	6 556 233,06		9 649 564,04	
Muut kulut	4 065 013,03		5 995 346,52	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-144 564,87		-1 675 328,57	
Poistot	521 218,57		1 429 847,57	
Sisäiset kulut	<u>1 840 159,05</u>	<u>-32 052 766,18</u>	<u>4 768 550,03</u>	<u>-43 453 876,63</u>
JÄÄMÄ I		-30 083 143,55		-40 205 714,96
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	110 200 059,42		130 481 808,32	
Rahoituskulut	<u>-18 815,39</u>	110 181 244,03	<u>-1 235,04</u>	130 480 573,28
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	3 123 015,25		3 291 236,20	
Satunnaiset kulut	<u>-255 292,43</u>	2 867 722,82	<u>-70 888,92</u>	3 220 347,28
JÄÄMÄ II		82 965 823,30		93 495 205,60
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Käyttötalouden tuotot EU:n toimielimiltä ja muilta elimiltä	<u>6 588 337,81</u>	6 588 337,81	<u>4 688 560,16</u>	4 688 560,16
Kulut				
Käyttötalouden kulut paikallishallinnolle	339 079,45		432 691,78	
Käyttötalouden kulut elinkeinoelämälle	79 038 142,52		85 934 880,74	
Käyttötalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	69 230 561,12		76 566 655,26	
Käyttötalouden kulut kotitalouksille	0,00		3 321,80	
Muut käyttötalouden kulut ulkomaille	151 708,16		138 526,30	
Siirrot talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille	650 000,00		354 000,00	
Käyttötalouden kulut yliopistoille	340 354,89		0,00	
Tutkimuskulut yliopistoille	103 043,36		0,00	
Muut käyttötalouden kulut valtionhallinnolle	5 157 608,58		0,00	
Muut käyttötalouden kulut	1 230 000,00		0,00	
Käyttötalouden kulujen palautukset	<u>0,00</u>	<u>-156 240 498,08</u>	<u>-245 741,13</u>	<u>-163 184 334,75</u>
JÄÄMÄ III		-66 686 336,97		-65 000 568,99
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	23 593 846,67		24 355 336,75	
Penityt arvonlisäverot	0,00		256 978,59	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-1 376 248,61</u>	<u>22 217 598,06</u>	<u>-1 993 264,51</u>	<u>22 619 050,83</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ				
		-44 468 738,91		-42 381 518,16

4. Tase

MAA-JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN TASE

	31.12.2015		31.12.2014	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISSUUS				
Maa- ja vesialueet	<u>117 651,89</u>	117 651,89	<u>9 396 765,71</u>	9 396 765,71
KÄYTTÖMAISSUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET		117 651,89		9 396 765,71
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	25 137,98		41 896,64	
Muut pitkävaikutteiset menot	2 285 116,71		2 205 933,14	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>2 322 241,20</u>	4 632 495,89	<u>2 757 793,22</u>	5 005 623,00
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	0,00		84,09	
Rakennusmaa- ja vesialueet	0,00		97 544,28	
Rakennukset	0,00		533,82	
Koneet ja laitteet	0,00		50 253,90	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>3 033,00</u>	3 033,00	<u>3 033,00</u>	151 449,09
KÄYTTÖMAISSUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	15 706,24		15 706,24	
Läkelaitosten peruspääomat	2 509 674 701,59		2 525 707 748,44	
Läkelaitoksiin muun oman pääoman ehdoon sijoitetut pääomat	<u>1 197 874 890,09</u>	<u>3 707 565 297,92</u>	<u>1 175 155 924,91</u>	<u>3 700 879 379,59</u>
KÄYTTÖMAISSUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ		3 712 200 826,81		3 706 036 451,68
	31.12.2015		31.12.2014	
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS				
VAIHTO-OMAISSUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>391,83</u>	391,83	<u>391,83</u>	391,83
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>2 161 121,53</u>	2 161 121,53	<u>3 994 427,65</u>	3 994 427,65
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	2 774,82		69 763,07	
Valuuttamääräiset lainasaamiset	144 873,79		0,00	
Korkosaamiset	14 152,42		0,00	
Siirtosaamiset	14 998,58		114 734,75	
Muut lyhytaikaiset saamiset	259 762,49		3 105 361,74	
Ennakkomaksut	<u>9 597 587,79</u>	10 034 149,89	<u>3 944 045,00</u>	7 233 904,56
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit		<u>0,00</u>	<u>-8,18</u>	<u>-8,18</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS YHTEENSÄ		12 195 663,25		11 228 715,86
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>3 724 514 141,95</u>		<u>3 726 661 933,25</u>

	31.12.2015	31.12.2014
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Valtion pääoma 1.1.1998	788 608 364,76	788 608 364,76
Edellisten tilikausien pääoman muutos	2 929 879 288,32	2 918 251 013,65
Pääoman siirrot	42 968 503,70	54 009 792,83
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-44 468 738,91</u>	<u>-42 381 518,16</u>
	3 716 987 417,87	3 718 487 653,08
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Saadut ennakot	160 971,11	77 775,77
Ostovelat	2 550 246,49	3 251 978,70
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	394 117,37	407 060,81
Edelleen tilittävät erät	342 206,19	365 954,97
Siirtovelat	4 039 315,17	4 071 509,92
Muut lyhytaikaiset velat	<u>39 867,75</u>	<u>0,00</u>
	7 526 724,08	8 174 280,17
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	7 526 724,08	8 174 280,17
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>3 724 514 141,95</u>	<u>3 726 661 933,25</u>

5. Liitetiedot

Seuraavassa on esitetty tilinpäätösohjeen mukaiset liitteet; 17 kpl.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Maa- ja metsätalousministeriön kirjanpitoyksikköön kuuluivat vuonna 2014 vielä Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta sekä Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta, minkä vuoksi vertailutiedot vuodelta 2014 eivät ole täysin vertailukelpoisia. Maa- ja metsätalousministeriöstä siirtyi 1.3.2015 henkilöstöä ja määrärahoja valtioneuvoston kansliaan valtioneuvoston hallintoyksikön perustamisen vuoksi.

Kirjanpitoyksikön taloushallintoon liittyviä palveluja hankitaan Valtion talous- ja henkilöhallinnon palvelukeskukselta.

Kirjanpitoyksiköllä ei ole muita ulkomaanrahan määräisiä velkoja ja muita sitoumuksia kuin Valtion viljavaraston vanhoihin saamisiin liittyvä joukkovelkakirjalaina Russian Federation, jonka arvostamisessa käytetty kurssi (USD) oli 31.12.2015 1,0887.

Liitteellä 12 lueteltavat vastuut siirtyivät 1.3.2015 lukien valtioneuvoston kanslialle, kun vastaavat sopimukset kuuluvat jatkossa valtioneuvoston hallintoyksikölle. Tämän vuoksi maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole vuoden 2015 tilinpäätöksessä liitteellä 12 esitettäviä vastuita.

Tilinpäätös on laadittu vakiintuneiden arvostus- ja jaksotusperiaatteiden mukaisesti, mutta poistosuunnitelmaa on muutettu 1.1.2015 lukien Kieku-järjestelmän käyttöönoton vuoksi.

Maa- ja metsätalousministeriön (Kpy 440) tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTAt)	Tilinpäätös 2015	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %					
13.03.01.	Bruttotulot	896,28	1024	1024,32	0,00						
Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot (nettob)	Bruttomenot	0,00	0	0,00	0,00						
	Nettotulot	896,28	1 024	1 024,32	0,00	100,00 %					
Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTAt)	Talousarvion 2015 määrärahojen		Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2015	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
30.01.01.	Bruttomenot	32 662 770,54		16 478 573,72		25 050 221,04					24 153 037,12
Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	3 225 576,54		1571 346,15		1571 346,15					1600 363,75
	Nettomenot	29 437 194,00	23 478 875	14 907 227,57	8 571 647,32	23 478 874,89		7 645 445,80	31 124 320,80	22 552 673,37	8 571 647,43
30.01.22.	Bruttomenot	1 348 064,96		560 390,36		1 593 000,00					2 065 627,27
Tutkimus ja kehittäminen (nettob)(siirtomääräraha 3 v)	Bruttotulot	1064,96		0,00		0,00					0,00
	Nettomenot	1 347 000,00	1 593 000	560 390,36	1 032 609,64	1 593 000,00		1 775 662,00	3 368 662,00	2 065 627,27	1 303 034,73
30.40.21.	Bruttomenot	0,00		267 007,36		637 000,00					267 007,36
Vesivarojen käytön ja hoidon menot (nettob) (siirtomääräraha 3 v)	Bruttotulot	0,00		0,00		0,00					0,00
	Nettomenot	0,00	637 000	267 007,36	369 992,64	637 000,00		0,00	637 000,00	267 007,36	369 992,64
30.50.20.	Bruttomenot	784 000,00	0	0,00		0,00					
Vesivarojen käytön ja hoidon menot (nettob) (siirtomääräraha 3 v)	Bruttotulot	0,00	0	0,00		0,00					
	Nettomenot	784 000,00	0	0,00		0,00		0,28	0,28	0,00	0,28

Maa- ja metsätalousministeriön (Kpy 440) tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole arviomäärärahojen ylityksiä.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat**Maa- ja metsätalousministeriön tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat**

Pääluokan ja tilijaotteen numero ja nimi. Tilijaotteen erittelyt myöntämismuutoksittain.		Peruutettu	
		Tilijaotteen	Yhteensä
30. Maa- ja metsätalousministeriö			9 603 830,74
Vuosi 2013			186 973,10
30.01.40.	Bioenergiatuotannon avustukset	169 660,86	
30.20.46.3.	Kansalliset markkinoinnin ja tuotannon kehittämistoimet	2 210,54	
30.60.45.	Metsäluonnon hoidon edistäminen	15 091,32	
30.60.83.	Lainat puuntuotannon kestävyden turvaamiseen	10,38	
Vuosi 2014			9 416 857,64
30.01.21.	Kansainvälinen yhteistyö	28 069,09	
30.10.54.	Hevostalouden edistäminen tolopeleistä valtion osuutena kertyvillä varoilla	195 562,00	
30.30.41.6.	Kasvinterveysten neuvonta ja riskinhallinnan kehittäminen	5 006,16	
30.40.41.	Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen	1 263 420,90	
30.60.47.	Pienpuun energiatuki	7 924 799,49	
Pääluokat yhteensä			9 603 830,74
Vuosi 2013			186 973,10
Vuosi 2014			9 416 857,64

Maa- ja metsätalousministeriön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2015	2014
Henkilöstökulut	15 417 076,82	16 475 299,92
Palkat ja palkkiot	15 568 989,32	16 586 179,05
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	-151 912,50	-110 879,13
Henkilösivukulut	3 220 305,52	3 544 045,15
Eläkekulut	2 892 520,52	3 125 659,75
Muut henkilösivukulut	327 785,00	418 385,40
Yhteensä	18 637 382,34	20 019 345,07
 Johdon palkat ja palkkiot, josta	 596 727,87	 746 025,61
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	60,00	0,00
Johto	60,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole esitettävää tällä liitteellä.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole esitettävää tällä liitteellä.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2015	2014	Muutos 2015-2014
Korot euromääräisistä saamisista	51 063,84	187 002,13	-135 938,29
Korot valuuttamääräisistä saamisista	114 530,12	104 034,20	10 495,92
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	218 660,58	189 875,71	28 784,87
Osingot	1 024,32	896,28	128,04
Liikelaitosten voiton tuloutukset	110 000 000,00	130 000 000,00	-20 000 000,00
Rahoitustuotot yhteensä	110 385 278,86	130 481 808,32	-20 096 529,46
Rahoituskulut	2015	2014	Muutos 2015-2014
Korot euromääräisistä veloista	365,90	766,71	-400,81
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	18 370,60	143,22	18 227,38
Muut rahoituskulut	78,89	325,11	-246,22
Rahoituskulut yhteensä	18 815,39	1 235,04	17 580,35
Netto	110 366 463,47	130 480 573,28	-20 114 109,81

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektori	Lainapääoma 31.12.2015	Lisäys 2015	Vähennys 2015	Lainapääoma 31.12.2014	Pääomamuutos 2015-2014
Yritykset	10 625,46	0,00	1 682,02	12 307,48	-1 682,02
Yritykset	10 625,46	0,00	1 682,02	12 307,48	-1 682,02
- Yksityiset yritykset	10 625,46	0,00	1 682,02	12 307,48	-1 682,02
Kotitaloudet	697 931,81	8 521,35	320 934,70	1 010 345,16	-312 413,35
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	299 331,72	8 521,35	132 095,13	426 376,59	-127 044,87
- Maatilatalouden harjoittajien kotitaloudet	299 331,72	8 521,35	132 095,13	426 376,59	-127 044,87
Palkansaajakotitaloudet	398 600,09	0,00	188 839,57	583 968,57	-185 368,48
Ulkomaat	1 581 538,95	0,00	140 479,25	1 548 097,81	33 441,14
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	1 581 538,95	0,00	140 479,25	1 548 097,81	33 441,14
Yhteensä	2 290 096,22	8 521,35	463 095,97	2 570 750,45	-280 654,23

Kohdassa Ulkomaat oleva erä on dollarimääräinen joukkovelkakirjasaaminen Venäjän valtiolta.

Tämän saamisen tasearvosta on pitkäaikaisissa saamisissa 1,44 milj. euroa ja lyhytaikaisissa saamisissa 0,14 milj. euroa.

Kyse ei ole talousarviotaloudesta annetuista lainoista vaan Valtion viljavarausten saatavista, jotka on muunnettu joukkovelkakirjasaamiseksi.

Pääoman muutos johtuu osittain valuuttakurssin muutoksesta.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehdoitett sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale määrä	Markkina-arvo	31.12.2015				31.12.2014	
			Kirjanpitoarvo	Omistus-osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	2134	22 001,54	15 706,24	0,0	0,0	1 024,32	20 849,18	15 706,24
AKTIA	2134	22 001,54	15 706,24	0,0	0,0	1 024,32	20 849,18	15 706,24
Osakkeet ja osuudet yhteensä		22 001,54	15 706,24	0,00	0,00	1 024,32	20 849,18	15 706,24

Muut oman pääoman ehdoitett sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2015	Kirjanpitoarvo 31.12.2014
Liikelaitos		
Metsähallitus	3 707 549 591,68	3 700 931 793,55
- Peruspääoma	2 509 674 701,59	2 525 707 748,44
- Muu oma pääoma	1 197 874 890,09	1 175 224 045,11
Yhteensä	3 707 549 591,68	3 700 931 793,55

Tässä esitetty kirjanpitoluku eroaa v.2014 osalta vuoden 2014 tilinpäätöksessä esitetystä luvusta 68.120,20€ (muu oma pääoma)

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat
Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2015	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	98 041,71	403 523,17	206 992,39	708 557,27
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	144 873,79	0,00	1 436 665,16	1 581 538,95
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	242 915,50	403 523,17	1 643 657,55	2 290 096,22

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole myönnettyjä takauksia tai takuita.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole taseeseen sisältyvättömiä rahastoituja varoja.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole velan muutoksia.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole velan maturiteettijakaumaa ja duraatiota.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Kirjanpidon sulkemisen jälkeen on käynyt ilmi, että sisäisiä kuluja on kirjattu virheellisesti maksullisen toiminnan tuottoihin 0,007 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot vuonna 2015 olivat 8 181,00 euroa.

Kirjanpidon sulkemisen jälkeen on käynyt ilmi että sisäisiä kuluja on kirjattu virheellisesti yhteistoiminnan tuottoihin 0,008 milj. euroa.

Kirjanpidon sulkemisen jälkeen on käynyt ilmi että yhteistoiminnan tuottoja on jäänyt kirjaamatta virheellisesti 0,04 milj. euroa.

6. Allekirjoitus

Hyväksytään maa- ja metsätalousministeriön tilinpäätös vuodelta 2015.

Helsingissä 25. päivänä helmikuuta 2016

Maatalous- ja ympäristöministeri

Kimmo Tiilikainen

Kansliapäällikön poissa ollessa, osastopäällikkö

Pentti Lähteenoja

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus

Helsingissä . 2016

Johtava tilintarkastaja
Antti Hieta